

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής
Αγωγής & Αθλητισμού

Ετήσια Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης 2010 - 11

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

Ακαδημαϊκό έτος: 2010-2011

Κομοτηνή
Νοέμβριος 2011

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής
και Αθλητισμού
69100 Κομοτηνή
Τηλ. 25310 39621
Ηλ. Ταχ.: ikarapanl@kom.duth.gr

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Πανεπιστημιούπολη
Κομοτηνή 69100

Περιεχόμενα

σελ

1. Η Διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης	4
1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα.	
1.1.1. Σύνθεση της ΟΜΕΑ	
1.1.2. Συνεργασίες της ΟΜΕΑ για τη διαμόρφωση της έκθεσης	4
1.1.3. Πηγές και διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών	4
1.2. Η αξιολόγηση στο εσωτερικό του Τμήματος	5
1.2.1. Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας.	5
2. Παρουσίαση του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	6
2.1. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.	6
2.2. Διοίκηση του Τμήματος.	6
3. Προγράμματα Σπουδών	7
3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	7
3.1.1. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών	7
3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	7
3.2.1 Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών	7
3.2.2 Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.	7
3.2.3 Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών	7
3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών	7
3.3.1. Δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών	7
4. Διδακτικό Έργο	8
4.1. Αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού	8
4.2. Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας	9
4.3. Οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου	12
4.4. Εκπαιδευτικά βοηθήματα	17
4.5. Διαθέσιμα μέσα και υποδομές	17
4.6. Αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών	17
4.7. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία	18
4.8. Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα	18
4.9. Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο	19
4.10. Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών	19
5. Ερευνητικό Έργο	20
5.1. Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος	21
5.2. Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα	21
5.3. Διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές	21
5.4. Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία	21
5.5. Αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους	22
5.6. Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος	22
5.7. Διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος	22
5.8. Συμμετοχή των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα	22
6. Σχέσεις με κοινωνικούς / πολιτιστικούς / παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς	23
6.1. Συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς	23
7. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές	24
7.1. Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών	24

7.2. Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας	24
7.3. Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα	24
7.4. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου)	24
7.5. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού	25
7.6. Διαφάνειας και Αποτελεσματικότητα στη Διαχείριση Οικονομικών πόρων	25
8. Πίνακες	26
Πίνακας 8-1. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος	27
Πίνακας 8-2.1. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών	28
Πίνακας 8-2.2. Εξέλιξη των εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος	29
Πίνακας 8-6.1 Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών	30
Πίνακας 8-6.2 Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών	31
Πίνακας 8-8. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Σπουδών	32
Πίνακας 8-9. Επιστημονικές δημοσιεύσεις	33
Πίνακας 8-10. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου	34
Παραρτήματα	
Παράρτημα 1 Αξιολόγηση Μαθημάτων Χειμερινού Εξαμήνου 2010-2011 (ΦΟΙΤΗΤΕΣ)	1
Παράρτημα 2 Αξιολόγηση Μαθημάτων Εαρινού Εξαμήνου 2010-2011	24
Παράρτημα 3 Αυτό-Αξιολόγηση των Διδασκόντων Μαθημάτων Χειμερινού Εξαμήνου 2010-2011	46
Παράρτημα 4 Αυτό-Αξιολόγηση των Διδασκόντων Μαθημάτων Εαρινού Εξαμήνου 2010-2011	50
Παράρτημα 5 Πίνακας Δεικτών και Αναφορών Αξιολογησης Τμήματος 1 ^{ου} Γραφείου	54
Παράρτημα 6 Πίνακας Δεικτών και Αναφορών Αξιολογησης Τμήματος 2 ^{ου} Γραφείου	82
Παράρτημα 7 Πίνακας Δεικτών και Αναφορών Αξιολογησης Τμήματος 3 ^{ου} Γραφείου	104
Παράρτημα 8 Πίνακας Δεικτών και Αναφορών Αξιολογησης Τμήματος 4 ^{ου} Γραφείου	117

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα.

1.1.1. Σύνθεση της ΟΜΕΑ

Η ΟΜΕΑ αποτελούταν από:

τον Αν.Καθηγητή και Πρόεδρο του Τμήματος κ. Αγγελούση Νικόλαο

την Αν. Καθηγήτρια κ. Μιχαλοπούλου Μαρία

τον Αν. Καθηγητή Αλμπανίδη Ευάγγελο και

τη φοιτήτρια Τσακίρη Ζωή

1.1.2. Συνεργασίες της ΟΜΕΑ για τη διαμόρφωση της έκθεσης

Η ΟΜΕΑ συνεργάστηκε για την οργάνωση της διαδικασίας και τη διαμόρφωση της έκθεσης με μέλη ΔΕΠ, το διοικητικό προσωπικό, τη Γραμματεία και τα πέντε γραφεία υποστήριξης του εκαπιδευτικού έργου του Τμήματος και του ΠΠΣ, τα οποία είναι στελεχωμένα από μέλη ΔΕΠ και διοικητικό προσωπικό και λειτουργούν με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία του Τμήματος. Τέλος ένα μέρος των μεταπτυχιακών φοιτητών βοήθησαν στη συλλογή και επεξεργασία των ερωτηματολογίων.

1.1.3. Πηγές και διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε ήταν η συγκέντρωση και ο διαχωρισμός των δεικτών στα αντίστοιχα γραφεία υποστήριξης, οι συνεχείς συγκεντρώσεις ανά γραφείο για την διαμόρφωση των δεικτών και των κειμένων. Παράλληλα πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με το προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα η συλλογή των στοιχείων (ερωτηματολόγια μελών ΔΕΠ, φοιτητών και διοικητικών υπαλλήλων). Επόμενη φάση της διαδικασίας αυτής αποτέλεσε η επεξεργασία, η δημιουργία των πινάκων και εν συνεχεία μελέτη και συγγραφή της ετήσιας έκθεσης.

Οι πηγές ήταν η Γραμματεία του Τμήματος, αρχεία δράσεων που ανήκαν στα γραφεία υποστήριξης, αρχεία των τομέων και των εργαστηρίων, ερωτηματολόγια καταγραφής των απόψεων των φοιτητών καθώς επίσης και ατομικά στοιχεία των μελών ΔΕΠ και ΕΙΔΙΠ του Τμήματος όπως επίσης και των μελών του διδακτικού προσωπικού που είναι συμβεβλημένα με τη διάταξη 407/82.

Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του διδακτικού έργου έχει αναπτυχθεί μια διαδικασία αξιολόγησης μέσω ερωτηματολογίων, που περιλαμβάνουν 48 ερωτήσεις κλειστού τύπου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1). Τα ερωτηματολόγια συμπληρώνονται από τους φοιτητές δύο (2) φορές ανά ακαδημαϊκό έτος, στο τέλος κάθε εξαμήνου. Στα πλαίσια αυτού του μηχανισμού αξιολόγησης, αρχικά καθορίστηκε ο ακριβής αριθμός των διδασκόμενων μαθημάτων στο Τ.Ε.Φ.Α.Α. – Δ.Π.Θ. που για το **χειμερινό εξάμηνο** σπουδών του ακαδημαϊκού έτους 2010-2011 ανέρχεται στα 114 μαθήματα και για το **εαρινό εξάμηνο** σπουδών ανέρχεται στα 123 μαθήματα. Από τα 114 μαθήματα του **χειμερινού εξαμήνου** σπουδών, 6 είναι πρακτικά μαθήματα, 17 είναι θεωρητικά μαθήματα, 6 είναι μαθήματα επιλογής του 2^{ου} έτους σπουδών, 35 είναι μαθήματα επιλογής του 3^{ου} και 4^{ου} έτους σπουδών, 16 είναι μαθήματα κατεύθυνσης και 34 είναι μαθήματα ειδικότητων. Από τα 123 μαθήματα του **εαρινού εξαμήνου** σπουδών, 5 είναι πρακτικά μαθήματα, 19 είναι θεωρητικά μαθήματα, 10 είναι μαθήματα επιλογής του 2^{ου} έτους σπουδών, 26 είναι μαθήματα επιλογής του 3^{ου} και 4^{ου} έτους σπουδών, 12 είναι μαθήματα κατεύθυνσης και 51 είναι μαθήματα ειδικότητων.

Λόγω του μεγάλου αριθμού των μαθημάτων του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών (ΠΠΣ) και ιδιαίτερα του πολύ μεγάλου αριθμού των τμημάτων διδασκαλίας, η διαδικασία της αξιολόγησης πραγματοποιήθηκε σε περιορισμένο – επιλεγμένο αριθμό μαθημάτων - τμημάτων. Η επιλογή των μαθημάτων – τμημάτων τα οποία συμμετείχαν στη διαδικασία αξιολόγησης έγινε με τη μέθοδο της στρωσιγενούς δειγματοληψίας, έτσι ώστε να υπάρχει αντιπροσωπευτική αξιολόγηση όλων των κατηγοριών των μαθημάτων (π.χ. πρακτικά, θεωρητικά, κατεύθυνσης, επιλογής, ειδικότητες, κλπ.). Αναλυτικότερα από τα 114 μαθήματα του **χειμερινού εξαμήνου**, αξιολογήθηκαν 83, από τα οποία 6 ήταν πρακτικά μαθήματα, 13 θεωρητικά μαθήματα, 3 μαθήματα επιλογής του 2^{ου} έτους σπουδών, 26 μαθήματα επιλογής του 3^{ου} και 4^{ου} έτους σπουδών, 11 μαθήματα κατεύθυνσης και 24 μαθήματα ειδικότητων. Από τα 123 μαθήματα του **εαρινού εξαμήνου** σπουδών αξιολογήθηκαν 76, από τα οποία 5 ήταν πρακτικά μαθήματα, 17 θεωρητικά μαθήματα, 8 μαθήματα επιλογής του 2^{ου} έτους

σπουδών, 16 μαθήματα επιλογής του 3^{ου} και 4^{ου} έτους σπουδών, 8 μαθήματα κατεύθυνσης και 22 μαθήματα ειδικοτήτων.

Συνολικά, για τα μαθήματα του **χειμερινού εξαμήνου** συγκεντρώθηκαν και αξιολογήθηκαν 1774 ερωτηματολόγια, και για τα μαθήματα του **εαρινού εξαμήνου** 1645 ερωτηματολόγια, ενώ για το σύνολο των 48 ερωτήσεων του ερωτηματολογίου ο έλεγχος αξιοπιστίας έδειξε ότι η τιμή του Cronbach's Alpha ήταν ιδιαίτερα υψηλή και ανέρχονταν για τα μαθήματα του **χειμερινού εξαμήνου** σπουδών σε 0,948 και για τα μαθήματα του **εαρινού εξαμήνου** σπουδών σε 0,716.

Για την αυτό-αξιολόγηση των διδασκόντων συμπληρώθηκαν από τους διδάσκοντες ερωτηματολόγια που περιελάμβαναν 50 ερωτήσεις κλειστού τύπου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3) και τα οποία απαντήθηκαν ανώνυμα. Συνολικά για το χειμερινό εξάμηνο συγκεντρώθηκαν 71 ερωτηματολόγια και για το εαρινό εξάμηνο 79 ερωτηματολόγια. Από τον έλεγχο αξιοπιστίας προέκυψε ότι η τιμή του Cronbach's Alpha ήταν ιδιαίτερα υψηλή και ανέρχονταν για το χειμερινό εξάμηνο σε 0,860 και για το εαρινό εξάμηνο σε 0,959.

2. Η αξιολόγηση στο εσωτερικό του Τμήματος

Η αξιολόγηση αρχικά αποτέλεσε θέμα στη ολομέλεια της ΟΜΕΑ όπου συζητήθηκε η διαδικασία που θα ακολουθηθεί όσον αφορά την καταγραφή των δεικτών και τη συλλογή των στοιχείων τα οποία προκύπτουν από τη συλλογή των σχετικών ερωτηματολογίων αλλά και η συγγραφή της ετήσιας έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης.

Τέλος το Τμήμα πραγματοποίησε δύο ημερίδες όπου στην πρώτη αναπτύχθηκαν όλοι οι δείκτες και τα ποιοτικά τους στοιχεία από το σύνολο της περσινής έκθεσης όπως αυτή τελικά διαμορφώθηκε. Στόχος της ημερίδας αυτής ήταν η κοινοποίηση των ευρημάτων και η ανταλλαγή και σύνθεση απόψεων που αφορούν στα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία της αξιολόγησης του έργου των μελών του Τμήματος. Η δεύτερη ημερίδα πραγματοποιήθηκε με στόχο την κοινοποίηση των στοιχείων που εριλάμβανε η έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης αποτέλεσμα της διαδικασίας η οποία πραγματοποιήθηκε υπο την αιγίδα της ΑΔΙΠ στα τέλη Μαρτίου από ομάδα εξωτερικών αξιολογητών.

1.2. Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας.

Η αυτοματοποίηση των διαδικασιών και η δημιουργία για όλα τα Τμήματα / Πανεπιστήμια κοινού γραμματειακού συστήματος, εκ του οποίου θα είναι δυνατή η συλλογή των στοιχείων και των δεικτών αξιολόγησης ελαχιστοποιώντας τον αριθμό των ανθρώπων που συμμετέχουν ως γραμματειακή υποστήριξη στη διαδικασία αυτή και διευκολύνοντας τη σύνθεση και ανάλυση των στοιχείων αυτών. Επιπλέον προτείνεται η κάθε διάταξη που προέρχεται από την κεντρική εξουσία να εφαρμόζεται λογισμικά σ' αυτό το ενιαίο γραμματειακό σύστημα (δημιουργία ειδικού λογισμικού προγράμματος) και μετά το νέο λογισμικό να διοχετεύεται στα Τμήματα / Πανεπιστήμια.

2. Παρουσίαση του Τμήματος

2.1. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.

2.1.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία). (Καραπάνου)

Ακαδ. Έτος	ΔΕΠ	ΕΙΔΙΠ	Αποσπασμένοι Καθηγητές	407/80	ΕΤΕΠ	Διοικητικό Προσωπικό
2006-07	46	20	42	9	9	Γραμματεία: 4 + 1 ΥΕ Βιβλιοθήκη: 4 + 1 ΥΕ
2007-08	46	20	40	11	9	Γραμματεία: 4 + 1 ΥΕ Βιβλιοθήκη: 4 + 1 ΥΕ
2008-09	43	17	42	11	9	Γραμματεία: 4 + 1 ΥΕ Βιβλιοθήκη: 4 + 1 ΥΕ
2009-10	47	17	40	8	9	Γραμματεία: 3 + 1 ΥΕ Βιβλιοθήκη: 4 + 1 ΥΕ
2010-11	49	14	21	8	8	Γραμματεία: 3 + 1ΥΕ Βιβλιοθήκη: 3 + 1ΥΕ

2.1.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) κατά την τελευταία πενταετία. (Καραπάνου Καζαντζή)

Ακαδ. Έτος	Προπτυχιακοί Φοιτητές	Μεταπτυχιακοί Φοιτητές	Διδακτορικοί Φοιτητές
2003-04	1.512	275	110
2004-05	1.618	333	119
2005-06	1.524	358	121
2006-07	1.726	407	131
2007-08	1.731	434	126
2008-09	1847	467	125
2009-10	1538	470	144
2010-11	1629	527	146

2.2. Διοίκηση του Τμήματος.

Η Διοίκηση αλλά και το σύνολο των μελών ΔΕΠ του Τμήματος στήριξε την υλοποίηση κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 πρόσθετα με το διδακτικό ερευνητικό και διδακτικό έργο, τη διαδικασία εξωτερικής αξιολόγησης η οποία πραγματοποιήθηκε στην Κομοτηνή με επιτυχία στο τέλος του θερινού εξαμήνου.

3. Προγράμματα Σπουδών

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

3.1.2. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Στην ακαδημαϊκή χρονιά 2010-11 αποφασίστηκαν το Μάιο του 2011, κατά τη Γ.Σ. του Τμήματος για την αναμόρφωση του ΠΠΣ, αλλαγές οι οποίες αφορούσαν στο υπάρχον ΠΠΣ και είχαν κύρια την κατεύθυνση της εναρμόνισης των ειδικοτήτων οι οποίες παρέχονται στους φοιτητές με τα γνωστικά αντικείμενα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η πλήρης κάλυψη των διδακτικών αντικειμένων. Πρόσθετα εγκρίθηκε νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τους εισακτέους κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 το οποίο ως κύριο στόχο έχει την εκπαιδευτική αρτιότητα του και τη μεγιστοποίηση της λειτουργικότητας υλοποίησης του καθώς ο αριθμός των εισακτέων φοιτητών ξεπερνά σημαντικά τον αριθμό που η ΓΣ προτείνει προς το ΥΔΒΜ&Θ ως ιδανικό.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών¹

3.2.1. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Κατάρτισης: «Άσκηση και Ποιότητα Ζωής». Το Τμήμα έχει τη διοίκηση.

3.2.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το ΤΕΦΑΑ του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και το ΤΕΦΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

3.2.3. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Κύριο ζητούμενο για το ΔΜΠΣ αποτέλεσε κατά την τρέχουσα ακαδημαϊκή χρονιά η εναρμόνιση του με το νέο νόμο για τις μεταπτυχιακές σπουδές αλλά και με τον Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών που εκδόθηκε από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.3.1. Δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

Σύμφωνα με τον νέο νόμο για τις μεταπτυχιακές σπουδές το Πρόγραμμα Διδακτορικών σπουδών θα υλοποιείται από το Τμήμα και οι σχετικές αποφάσεις θα προκύπτουν από την Γ.Σ.Ε.Σ. Ακολούθως το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών λειτούργησε σύμφωνα με το νέο νόμο και τον Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΔΠΘ και την ευθύνη για τη λειτουργία αυτή έχει η ΓΣΕΣ του Τμήματος.

4. Διδακτικό έργο

Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του διδακτικού έργου έχει αναπτυχθεί μια διαδικασία αξιολόγησης μέσω ερωτηματολογίων, που περιλαμβάνουν 48 ερωτήσεις κλειστού τύπου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1). Τα ερωτηματολόγια συμπληρώνονται από τους φοιτητές δύο (2) φορές ανά ακαδημαϊκό έτος, στο τέλος κάθε εξαμήνου. Στα πλαίσια αυτού του μηχανισμού αξιολόγησης, αρχικά καθορίστηκε ο ακριβής αριθμός των διδασκόμενων μαθημάτων στο Τ.Ε.Φ.Α.Α. – Δ.Π.Θ. που για το **χειμερινό εξάμηνο** σπουδών του ακαδημαϊκού έτους 2010-2011 ανέρχεται στα 114 μαθήματα και για το **εαρινό εξάμηνο** σπουδών ανέρχεται στα 123 μαθήματα. Από τα 114 μαθήματα του **χειμερινού εξαμήνου** σπουδών, 6 είναι πρακτικά μαθήματα, 17 είναι θεωρητικά μαθήματα, 6 είναι μαθήματα επιλογής του 2^{ου} έτους σπουδών, 35 είναι μαθήματα επιλογής του 3^{ου} και 4^{ου} έτους σπουδών, 16 είναι μαθήματα κατεύθυνσης και 34 είναι μαθήματα ειδικότητων. Από τα 123 μαθήματα του **εαρινού εξαμήνου** σπουδών, 5 είναι πρακτικά μαθήματα, 19 είναι θεωρητικά μαθήματα, 10 είναι μαθήματα επιλογής του 2^{ου} έτους σπουδών, 26 είναι μαθήματα επιλογής του 3^{ου} και 4^{ου} έτους σπουδών, 12 είναι μαθήματα κατεύθυνσης και 51 είναι μαθήματα ειδικότητων.

Λόγω του μεγάλου αριθμού των μαθημάτων του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών (ΠΠΣ) και ιδιαίτερα του πολύ μεγάλου αριθμού των τμημάτων διδασκαλίας, η διαδικασία της αξιολόγησης πραγματοποιήθηκε σε περιορισμένο – επιλεγμένο αριθμό μαθημάτων - τμημάτων. Η επιλογή των μαθημάτων – τμημάτων τα οποία συμμετείχαν στη διαδικασία αξιολόγησης έγινε με τη μέθοδο της στρωσιγενούς δειγματοληψίας, έτσι ώστε να υπάρχει αντιπροσωπευτική αξιολόγηση όλων των κατηγοριών των μαθημάτων (π.χ. πρακτικά, θεωρητικά, κατεύθυνσης, επιλογής, ειδικότητας, κλπ.). Αναλυτικότερα από τα 114 μαθήματα του **χειμερινού εξαμήνου**, αξιολογήθηκαν 83, από τα οποία 6 ήταν πρακτικά μαθήματα, 13 θεωρητικά μαθήματα, 3 μαθήματα επιλογής του 2^{ου} έτους σπουδών, 26 μαθήματα επιλογής του 3^{ου} και 4^{ου} έτους σπουδών, 11 μαθήματα κατεύθυνσης και 24 μαθήματα ειδικότητων. Από τα 123 μαθήματα του **εαρινού εξαμήνου** σπουδών αξιολογήθηκαν 76, από τα οποία 5 ήταν πρακτικά μαθήματα, 17 θεωρητικά μαθήματα, 8 μαθήματα επιλογής του 2^{ου} έτους σπουδών, 16 μαθήματα επιλογής του 3^{ου} και 4^{ου} έτους σπουδών, 8 μαθήματα κατεύθυνσης και 22 μαθήματα ειδικότητων.

Συνολικά, για τα μαθήματα του **χειμερινού εξαμήνου** συγκεντρώθηκαν και αξιολογήθηκαν 1774 ερωτηματολόγια, και για τα μαθήματα του **εαρινού εξαμήνου** 1645 ερωτηματολόγια, ενώ για το σύνολο των 48 ερωτήσεων του ερωτηματολογίου ο έλεγχος αξιοπιστίας έδειξε ότι η τιμή του Cronbach's Alpha ήταν ιδιαίτερα υψηλή και ανέρχονταν για τα μαθήματα του **χειμερινού εξαμήνου** σπουδών σε 0,948 και για τα μαθήματα του **εαρινού εξαμήνου** σπουδών σε 0,716.

Για την αυτό-αξιολόγηση των διδασκόντων συμπληρώθηκαν από τους διδάσκοντες ερωτηματολόγια που περιελάμβαναν 50 ερωτήσεις κλειστού τύπου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3) και τα οποία απαντήθηκαν ανώνυμα. Συνολικά για το χειμερινό εξάμηνο συγκεντρώθηκαν 71 ερωτηματολόγια και για το εαρινό εξάμηνο 79 ερωτηματολόγια. Από τον έλεγχο αξιοπιστίας προέκυψε ότι η τιμή του Cronbach's Alpha ήταν ιδιαίτερα υψηλή και ανέρχονταν για το χειμερινό εξάμηνο σε 0,860 και για το εαρινό εξάμηνο σε 0,959.

4.1. Αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού

Σε ότι αφορά την αυτό-αξιολόγηση των διδασκόντων για την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού, από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων προέκυψε ότι κατά το χειμερινό εξάμηνο το 96% των διδασκόντων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 1, ερώτηση 1) και κατά το εαρινό εξάμηνο το 100% των διδασκόντων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 1, ερώτηση 1) θεωρεί ότι **γνωρίζει σε βάθος το γνωστικό του αντικείμενο**.

Κατά το χειμερινό εξάμηνο το 49% και κατά το εαρινό εξάμηνο το 57% των διδασκόντων έχει μια ουδέτερη στάση και το 31%, κατά το χειμερινό, και κατά 21% στο εαρινό εξάμηνο, δηλώνει ότι του αρέσει περισσότερο η διδασκαλία (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 14, ερώτηση 32). Επίσης, το 44% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 14, ερώτηση 41) και το 47% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 14, ερώτηση 41) **πιστεύει ότι μπορεί να βελτιώσει την ικανότητα γραπτής και προφορικής έκφρασης του** πολύ έως πάρα πολύ, το 26% και το 29% σε μέτριο βαθμό και το 29% και 25% λίγο έως καθόλου, για το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο αντίστοιχα.

Από τους διδάσκοντες των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 43), το 26% θεωρεί πολύ έως πάρα πολύ ότι **δεν θα μπορούσε να κάνει ελκυστικότερο το μάθημα του**, το 29% έχει μια ουδέτερη στάση, ενώ το υπόλοιπο 45% θεωρούσε ότι θα μπορούσε να το κάνει ελκυστικότερο. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τους διδάσκοντες των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 43) είναι παρόμοια, καθώς το 27% θεωρεί πολύ έως πάρα πολύ ότι **δεν θα μπορούσε να κάνει ελκυστικότερο το μάθημα του**, το 37% έχει μια ουδέτερη στάση, ενώ το υπόλοιπο 36% θεωρούσε ότι θα μπορούσε να το κάνει ελκυστικότερο.

Το 84% και το 83% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 34) και του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 34), αντίστοιχα, δηλώνει ότι διακρίνει στα μάτια των φοιτητών του σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό το **σεβασμό και την αναγνώριση τους προς το πρόσωπο του**, και το 15% και 17%, αντίστοιχα, σε μέτριο βαθμό, ενώ το 87% και το 86% των διδασκόντων του χειμερινού (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 15) και του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 15), αντίστοιχα, θεωρεί ότι αποτελεί πολύ ή πάρα πολύ **καλό παράδειγμα επιδίωξης της γνώσης** για τους φοιτητές του.

Επίσης, η πλειοψηφία των διδασκόντων σε ποσοστό 93% για το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 50) και 96% για το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 50) **είναι** πολύ έως πάρα πολύ **σίγουροι ότι οι φοιτητές τους θα έχουν πολύ θετική γνώμη για τις ικανότητες τους ως διδάσκοντες**, μετά την αποφοίτησή τους, ενώ κατά το χειμερινό εξάμηνο το 68% των διδασκόντων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 44) και κατά το εαρινό εξάμηνο το 63% των διδασκόντων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 44) είναι πολύ έως πάρα πολύ **βέβαιοι ότι οι συνάδελφοί τους έχουν πολύ καλή γνώμη για τις ικανότητες τους ως διδάσκοντα**.

Επίσης, η πλειοψηφία των διδασκόντων, που ανέρχεται στο 66% για το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 4, ερώτηση 40) και στο 68% για το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 4, ερώτηση 40), θεωρεί ότι **οι φοιτητές μπορούν να αξιολογήσουν** πολύ έως πάρα πολύ **σωστά την ικανότητα τους να διδάσκουν**, και το 13% και 17%, αντίστοιχα, σε μέτριο βαθμό.

Σε ότι αφορά την άποψη των φοιτητών για την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού, κατά το χειμερινό εξάμηνο το 63% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42 , ερώτηση 33) και κατά το εαρινό εξάμηνο το 62% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39, ερώτηση 33) θεωρεί ότι οι διδάσκοντες επιτυγχάνουν πάρα πολύ ή πολύ να **διεγείρουν το ενδιαφέρον** τους για το μάθημα. Επίσης, το 66% των φοιτητών – τριών κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42, ερώτηση 35) και το 65% των φοιτητών – τριών κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39, ερώτηση 35) θεωρεί ότι οι διδάσκοντες έχουν πάρα πολύ ή πολύ **μεταδοτικότητα** και μόνο 14% των φοιτητών κατά το χειμερινό εξάμηνο και το 12% κατά το εαρινό εξάμηνο έχει αρνητική άποψη. Λόγω της ιδιαίτερα θετικής άποψης που έχει το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών – τριών για τους διδάσκοντες και τη διδασκαλία τους, δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι μόνο το 32% των φοιτητών **βαριέται συχνά** κατά τη διάρκεια των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42 , ερώτηση 36) και το 33% κατά τη διάρκεια των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39 , ερώτηση 36). Επίσης κρίνεται ως θετικό το γεγονός ότι κατά το χειμερινό εξάμηνο το 68% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42, ερώτηση 39) και κατά το εαρινό εξάμηνο το 69% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39, ερώτηση 39) θεωρεί ότι οι διδάσκοντες ήταν πάρα πολύ ή πολύ **προσιτοί** στους φοιτητές – τρεις συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού μαθησιακού περιβάλλοντος. Η ιδιαίτερα θετική άποψη των φοιτητών για τους διδάσκοντες και τον τρόπο διδασκαλίας τους αποκρυσταλλώνεται και στην ερώτηση σχετικά με το αν τους θεωρούν «**καλούς δασκάλους**», όπου κατά το χειμερινό εξάμηνο το 74% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42, ερώτηση 40) και κατά το εαρινό εξάμηνο το 73% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39, ερώτηση 40) τους θεωρούν πάρα πολύ ή πολύ καλούς και μάλιστα η ίδια εικόνα διατηρείται για όλες τις κατηγορίες των μαθημάτων.

4.2. Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας

Σε ότι αφορά την αυτό-αξιολόγηση των διδασκόντων για την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας, το 43% των διδασκόντων των μαθημάτων κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 1, ερώτηση 14) και το 43% των διδασκόντων των μαθημάτων κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 1, ερώτηση 14) θα ήθελε να έχει **περισσότερες γνώσεις ψυχοπαιδαγωγικής**.

Σε ότι αφορά τη **διδασκαλία**, το 97% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 2) και το 99% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 2) είχαν **θετική στάση προς τη διδασκαλία**.

Το 87% και 86% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 13) και του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 13), αντίστοιχα, θεωρεί ότι **παρέχει ουσιώδη και εξατομικευμένη ανατροφοδότηση** στους φοιτητές του, τόσο για την επιτυχία, όσο και για την αποτυχία τους. Το 89% και το 87% των διδασκόντων κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 11) και το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 11), αντίστοιχα, θεωρεί ότι **καλλιεργεί κλίμα υψηλών προσδοκιών** για επιτυχία στους φοιτητές του.

Σε ότι αφορά την άποψη των φοιτητών για την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας, το 69% των φοιτητών – τριών θεωρεί πάρα πολύ ή πολύ **ενδιαφέρον το περιεχόμενο** του συνόλου των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου και μόνο το 11% το θεωρεί λίγο ή καθόλου ενδιαφέρον, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου ανέρχονται σε 67% και 11%, αντίστοιχα. Και πάλι, είναι υψηλότερο το ποσοστό των φοιτητών – τριών που έχει θετική άποψη για το περιεχόμενο των πρακτικών μαθημάτων, σε σύγκριση με το ποσοστό των φοιτητών που έχει θετική άποψη για το περιεχόμενο των θεωρητικών μαθημάτων. Επιπλέον, περισσότεροι φοιτητές – τρεις βρίσκουν ενδιαφέροντα τα μαθήματα των ειδικοτήτων, πάρα τα μαθήματα των κατευθύνσεων, τόσο κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 4), όσο και κατά το εαρινό εξάμηνο σπουδών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 4). Αυτά τα ευρήματα έρχονται σε συμφωνία με τις **προσδοκίες** των φοιτητών – τριών σχετικά με το περιεχόμενο των μαθημάτων, καθώς για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου σπουδών το 59% των φοιτητών – τριών δήλωσε ότι το σύνολο των μαθημάτων συμφωνούσε πάρα πολύ ή πολύ με τις προσδοκίες τους, και μόνο το 13% δήλωσε ότι συμφωνούσε λίγο ή καθόλου. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου ανέρχονταν σε 60% και 11%. Και πάλι τα υψηλότερα ποσοστά παρουσιάστηκαν στα πρακτικά μαθήματα και τις ειδικότητες, ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά εντοπίστηκαν στα θεωρητικά μαθήματα και ιδιαίτερα στα μαθήματα των κατευθύνσεων, τόσο για το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 5), όσο και για το εαρινό εξάμηνο σπουδών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 5).

Σχετικά με το **αν απαιτούνταν γνώσεις από άλλα μαθήματα** για την κατανόηση του κάθε μαθήματος, για το σύνολο των μαθημάτων τόσο του χειμερινού, όσο και του εαρινού εξαμήνου δεν υπήρχε μια ξεκάθαρα θετική ή αρνητική στάση. Για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου, το 34% των φοιτητών – τριών θεωρούσε ότι απαιτούνταν γνώσεις από άλλα μαθήματα πάρα πολύ ή πολύ, το 28% θεωρούσε ότι απαιτούνταν γνώσεις από άλλα μαθήματα σε μέτριο βαθμό και το 39% θεωρούσε ότι απαιτούνται λίγο ή καθόλου γνώσεις από άλλα μαθήματα. Παρόμοια ποσοστά καταγράφηκαν και για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου, όπου το 36% των φοιτητών – τριών θεωρούσε ότι απαιτούνταν γνώσεις από άλλα μαθήματα πάρα πολύ ή πολύ, το 30% θεωρούσε ότι απαιτούνταν γνώσεις από άλλα μαθήματα σε μέτριο βαθμό και το 33% θεωρούσε ότι απαιτούνται λίγο ή καθόλου γνώσεις από άλλα μαθήματα. Ωστόσο, όπως ήταν αναμενόμενο αυτά τα ποσοστά διαφοροποιούνταν σημαντικά ανάλογα με την κατηγορία του μαθήματος. Το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών – τριών θεωρούσε ότι απαιτούνταν γνώσεις από άλλα μαθήματα για την κατανόηση των μαθημάτων της κατεύθυνσης και της ειδικότητας, ενώ αντίθετα δεν απαιτούνταν για τα πρακτικά μαθήματα τόσο του χειμερινού (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 6), όσο και του εαρινού εξαμήνου σπουδών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 6). Αντίστοιχη ήταν η εικόνα και για το κατά πόσο θεωρούσαν οι φοιτητές ότι υπήρχε **επικάλυψη της ύλης** με άλλα μαθήματα. Για το σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου δεν υπήρχε μια ξεκάθαρα θετική ή αρνητική άποψη. Το 28% των φοιτητών – τριών θεωρούσε ότι υπήρχε πάρα πολύ ή πολύ μεγάλη επικάλυψη της ύλης με άλλα μαθήματα, το 32% θεωρούσε ότι υπήρχε μέτρια επικάλυψη της ύλης με άλλα μαθήματα και το 42% θεωρούσε ότι υπήρχε μικρή ή καθόλου επικάλυψη της ύλης με άλλα μαθήματα. Για το σύνολο των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου το 31% των φοιτητών – τριών θεωρούσε ότι υπήρχε πάρα πολύ ή πολύ μεγάλη επικάλυψη της ύλης με άλλα μαθήματα, το 30% θεωρούσε ότι υπήρχε μέτρια επικάλυψη της ύλης με άλλα μαθήματα και το 38% θεωρούσε ότι

υπήρχε μικρή ή καθόλου επικάλυψη της ύλης με άλλα μαθήματα. Και πάλι, όπως ήταν αναμενόμενο αυτά τα ποσοστά διαφοροποιούνταν σημαντικά ανάλογα με την κατηγορία του μαθήματος. Το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών – τριών θεωρούσε ότι υπήρχε επικάλυψη της ύλης με άλλα μαθήματα για τα μαθήματα της κατεύθυνσης, ενώ αντίθετα ότι δεν υπήρχε επικάλυψη της ύλης με άλλα μαθήματα για τα πρακτικά μαθήματα, τόσο του χειμερινού (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 7), όσο και του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 7). Ωστόσο, κάποιος βαθμός επικάλυψης της ύλης για τη συγκεκριμένη κατηγορία μαθημάτων θα μπορούσε να θεωρηθεί ως αναγκαίος και αναπόφευκτος, καθώς τα μαθήματα των κατευθύνσεων αποτελούν μια επιπλέον εξειδίκευση και λεπτομερέστερη μελέτη αντικειμένων, ορισμένα από τα οποία έχουν ήδη διδαχθεί στη βασική τους μορφή σε προηγούμενα έτη σπουδών.

Τα παραπάνω ευρήματα βρίσκονται σε συμφωνία με την άποψη των φοιτητών κατά πόσο **ο τρόπος διδασκαλίας του κάθε μαθήματος τους βοήθησε να κατανοήσουν το συγκεκριμένο μάθημα**. Για το σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου το 66% των φοιτητών – τριών δήλωσε ότι τους βοήθησε πάρα πολύ ή πολύ και μόνο το 12% είχε αρνητική άποψη. Το ίδιο διαπιστώθηκε και για το σύνολο των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου, όπου τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 65% και 11%. Οι απόψεις αυτές ωστόσο, αν και είναι κατά βάση θετικές, ποικίλουν ανάλογα με την κατηγορία του μαθήματος, καθώς οι φοιτητές – τριες έχουν σε υψηλότερο ποσοστό θετική άποψη για τα πρακτικά μαθήματα, σε σύγκριση με τα θεωρητικά μαθήματα και ιδιαίτερα τα μαθήματα κατεύθυνσης, τόσο του χειμερινού (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 8), όσο και του εαρινού εξαμήνου σπουδών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 8). Επίσης, σε ότι αφορά **το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε**, το 61% των φοιτητών –τριών θεωρούσε ότι βοήθησε πάρα πολύ ή πολύ στην καλύτερη κατανόηση του συνόλου των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου, ενώ μόνο το 13% των φοιτητών – τριών είχε αρνητική άποψη, χωρίς να εντοπίζονται διαφοροποιήσεις ανάλογα με την κατηγορία του μαθήματος (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 9). Σε ότι αφορά τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου, το 62% των φοιτητών –τριών θεωρούσε ότι βοήθησε πάρα πολύ ή πολύ στην καλύτερη κατανόησή τους, ενώ μόνο το 13% των φοιτητών – τριών είχε αρνητική άποψη, χωρίς και πάλι να εντοπίζονται διαφοροποιήσεις ανάλογα με την κατηγορία του μαθήματος (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 9).

Ιδιαίτερα υψηλό [80% για το χειμερινό εξάμηνο και 79% για το εαρινό εξάμηνο] είναι το ποσοστό των φοιτητών – τριών που θεωρούν ότι οι **διδάσκοντες κατείχαν** πάρα πολύ καλά ή πολύ καλά **το αντικείμενό τους**, και μόνο 7% των φοιτητών- τριών έχει αρνητική άποψη για τους διδάσκοντες κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42, ερώτηση 31), και 7% κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39, ερώτηση 31). Ιδιαίτερα θετικό για τους διδάσκοντες είναι επίσης ότι κατά το χειμερινό εξάμηνο το 75% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42 , ερώτηση 38) και κατά το εαρινό εξάμηνο το 73% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39 , ερώτηση 38) θεωρεί ότι οι διδάσκοντες ήταν πάρα πολύ ή πολύ **συνεπής** στις υποχρεώσεις τους και μόνο το 8% των φοιτητών – τριών κατά το χειμερινό εξάμηνο και το 9% των φοιτητών – τριών κατά το εαρινό εξάμηνο έχει αρνητική άποψη.

Κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 41 - 56, ερώτηση 44) το 70% και κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 40 - 52, ερώτηση 44) το 72% των φοιτητών – τριών **παρακολουθεί** πάρα πολύ ή πολύ **τακτικά τις διαλέξεις**, και **στις γραπτές εργασίες και τις ασκήσεις ανταποκρίνεται** πολύ έως πάρα πολύ το 67% των φοιτητών – τριών κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 41 - 56, ερώτηση 45) και το 66% (66%) κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 40 - 52, ερώτηση 45). Ωστόσο, **μελετά συστηματικά** την διδασκόμενη ύλη μόνο το 34% των φοιτητών – τριών κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 41 - 56, ερώτηση 46) και το 33% των φοιτητών – τριών κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 40 - 52, ερώτηση 46), καθώς μόνο το 38% κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 41 - 56, ερώτηση 47) και το 58% κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 40 - 52, ερώτηση 47), **αφιερώνει** πάνω από 4 ώρες **εβδομαδιαία για την μελέτη** ή την εξάσκηση του εκάστοτε μαθήματος.

Μόνο το 38% των φοιτητών κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 41 - 56, ερώτηση 48) και το 37% κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 40 - 52, ερώτηση 48) **αφιερώνει καθημερινά** πάνω από 6 ώρες **για την παρακολούθηση όλων των μαθημάτων**, ενώ το 26% των φοιτητών – τριών κατά το χειμερινό εξάμηνο και το 25% κατά το εαρινό εξάμηνο αφιερώνει καθημερινά 4 έως 6 ώρες και το υπόλοιπο 36% και 38%, για το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο σπουδών αντίστοιχα, αφιερώνει καθημερινά λιγότερο από 4 ώρες.

4.3. Οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου

Σε ότι αφορά την αυτό-αξιολόγηση των διδασκόντων για την οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου, το 39% των διδασκόντων των μαθημάτων κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 1, ερώτηση 21) και το 35% των διδασκόντων των μαθημάτων κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 1, ερώτηση 21), δηλώνει ότι θα ήθελε να είναι **περισσότερο ενημερωμένο για τις σύγχρονες εξελίξεις στην γνωστική του περιοχή**.

Το 91% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 18) και το 96% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 18), θεωρεί ότι **χρησιμοποιεί αποτελεσματικά το χρόνο διδασκαλίας** στην τάξη του, και το 86% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 12) και το 86% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 12) πηγαίνει προετοιμασμένο στο μάθημα και **καταρτίζει πλάνο δραστηριοτήτων για την ώρα του μαθήματος**. Επίσης, το 87% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 46) και το 87% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 46) θεωρεί πολύ έως πάρα πολύ ότι **πάντοτε πετυχαίνει πλήρως τους στόχους του μαθήματος του** και μόνο το 26% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 33) και το 16% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 33) δηλώνει ότι μερικές φορές **δεν καταφέρνει να ολοκληρώσει τη διδακτέα ύλη** του μαθήματος του, στη διάρκεια της διδακτικής μονάδας, ενώ το 71% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου και το 61% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου δηλώνει ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει πάρα πολύ σπάνια.

Το 89% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 23) και το 90% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 23) δίνει την ευκαιρία στους φοιτητές του να χρησιμοποιούν και να εφαρμόζουν τις πληροφορίες που τους παρέχει, **πέραν από τη συνήθη πρακτική απομνημόνευσης**. Επίσης το 97% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 25) και το 94% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 25) εφαρμόζει **δραστηριότητες που προάγουν την κριτική σκέψη** των φοιτητών του

Το 97% και το 97% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 36) και του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 36), αντίστοιχα, **χρησιμοποιεί παραδείγματα και ασκήσεις** που συνδέονται άμεσα με τα πρακτικά προβλήματα που εντάσσονται στη γνωστική τους περιοχή και το 99% και 97% των διδασκόντων **παροτρύνει** πολύ έως πάρα πολύ **συχνά τους φοιτητές του να βελτιώνουν τις γνώσεις τους πολύπλευρα** τόσο κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 48), όσο και κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 48). Επιπλέον, το 84% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 30) και το 92% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 30) δηλώνει ότι **προσπαθεί να καλύπτει τις ατομικές ανάγκες** μάθησης των φοιτητών του, ενώ το 94% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 17) και το 94% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 17) δίνει πολύ ή πάρα πολύ μεγάλη **έμφαση σε θέματα - δεξιότητες κλειδιά** κατά τη διδασκαλία του μαθήματος του. Επίσης, το 78% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 19) και το 75% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 19) **ενθαρρύνει τη συνεργασία των φοιτητών** του με κατάλληλες ομαδικές δραστηριότητες και το 88% και 89% των διδασκόντων δηλώνει ότι εφαρμόζει δραστηριότητες στην τάξη που **προάγουν τη συμμετοχή των φοιτητών** στην εκπαιδευτική διαδικασία, τόσο κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 37), όσο και κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 37), αντίστοιχα. Επίσης, κατά το χειμερινό εξάμηνο το 77% των διδασκόντων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 29) και κατά το εαρινό εξάμηνο το 83% των διδασκόντων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 29) δηλώνει ότι χρησιμοποιεί πολύ ή πάρα πολύ **τεχνικές ενίσχυσης του ενθουσιασμού και της φαντασίας** των φοιτητών του

Το 25% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 49) δηλώνει ότι **θα ήθελε** πολύ έως πάρα πολύ **να επικρατούσε στην τάξη**

του περισσότερο ευχάριστη ατμόσφαιρα, που διευκολύνει τη μάθηση, το 20% σε μέτριο βαθμό και το 55% δε θεωρεί ότι χρειάζεται κάτι τέτοιο, ενώ κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 49) το 26% των διδασκόντων δηλώνει ότι **θα ήθελε** πολύ έως πάρα πολύ **να επικρατούσε στην τάξη του περισσότερο ευχάριστη ατμόσφαιρα**, που διευκολύνει τη μάθηση, το 34% σε μέτριο βαθμό και το 41% δε θεωρεί ότι χρειάζεται κάτι τέτοιο. Ωστόσο, το 97% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 47) και το 99% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 47) είναι **ανοιχτοί σε ιδέες και προτάσεις για τη βελτίωση της διδασκαλίας τους**.

Σε ότι αφορά τη σχέση των διδασκόντων με τους φοιτητές, κατά το χειμερινό εξάμηνο το 99% (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 22) και κατά το εαρινό εξάμηνο το 99% των διδασκόντων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 22) δηλώνει ότι έχει **θετική στάση προς τους φοιτητές**. Το 81% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 4) και το 83% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 4) δηλώνει ότι **δεν αποφεύγει να συζητά κατ' ιδίαν** με τους φοιτητές του τις ενδεχόμενες αδυναμίες τους, ενώ το 96% και το 92% των διδασκόντων κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 6) και το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 6), αντίστοιχα, δηλώνει ότι είναι **εύκολα διαθέσιμοι** στους φοιτητές – τριες τους. Επίσης το 96% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 7) και το 97% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 7) δηλώνει ότι μπορεί εύκολα **να αντιμετωπίσει άσχημες συμπεριφορές** από τους φοιτητές - τριες του, και μόνο το 24% των διδασκόντων κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 20) και το 18% των διδασκόντων κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 20) θεωρεί ότι **θα μπορούσε να έχει αποτελεσματικότερο σχέδιο διατήρησης της πειθαρχίας** στην τάξη. Επίσης το 99% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 8) και το 100% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 8) δηλώνει ότι μέσα στους στόχους του περιλαμβάνεται η **βελτίωση των επιδόσεων των φοιτητών** του, ενώ το 50% και το 45% των διδασκόντων κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 28) και το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 28), αντίστοιχα, δεν θεωρεί ότι αναθέτει **υπερβολικό όγκο δουλειάς** στους φοιτητές του.

Σχετικά με την αξιολόγηση της διδακτικής διαδικασίας, το 70% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 4, ερώτηση 38) και το 76% των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 4, ερώτηση 38), δηλώνει ότι **αξιολογεί** πολύ έως πάρα πολύ τακτικά **την αποτελεσματικότητα των μεθόδων διδασκαλίας που χρησιμοποιεί** και το 30% και 23%, αντίστοιχα, σε μέτριο βαθμό, ενώ το 98% και 92%, αντίστοιχα, **χρησιμοποιεί** αποτελεσματικά διάφορες **τεχνικές ερωτήσεων** προς τους φοιτητές, στη διάρκεια του μαθήματος, **για να καταγράψει το βαθμό κατανόησης** του, τόσο κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 4, ερώτηση 39), όσο και κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 4, ερώτηση 39).

Σχετικά με την αξιολόγηση των φοιτητών, το 83% των διδασκόντων κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 4, ερώτηση 16) και το 83% των διδασκόντων κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 4, ερώτηση 16), χρησιμοποιεί πολύ ή πάρα πολύ **μεγάλη ποικιλία μεθόδων αξιολόγησης** των φοιτητών. Το 59% και το 65% των διδασκόντων κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 4, ερώτηση 24) και εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 4, ερώτηση 24), αντίστοιχα, δεν αποφεύγει να χρησιμοποιεί **δραστηριότητες αυτο-αξιολόγησης των φοιτητών** που θα τους επιτρέψουν να κατανοήσουν μόνοι τους τις δυνατότητες και τις αδυναμίες τους, ενώ το 68% (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 4, ερώτηση 26) και 67% (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 4, ερώτηση 26), αντίστοιχα, θεωρεί ότι **ενημερώνει τακτικά τους φοιτητές του για την εξέλιξη των επιδόσεων τους**. Επίσης το 91% και 95% των διδασκόντων κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 4, ερώτηση 42) και εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 4, ερώτηση 42), αντίστοιχα, θεωρεί ότι **έχει μεγάλη συνέπεια και σταθερότητα στην αξιολόγηση των φοιτητών του** και το 93% και 96% των διδασκόντων, κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 4, ερώτηση 45) και εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 4, ερώτηση 45), αντίστοιχα, **κατά την αξιολόγηση χρησιμοποιεί** πολύ έως πάρα πολύ **ερωτήσεις κατάλληλης δυσκολίας και σαφείς οδηγίες**.

Σε ότι αφορά την άποψη των φοιτητών για την οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου, από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων προέκυψε ότι οι **στόχοι των μαθημάτων** ήταν καθορισμένοι με σαφήνεια από τους τομείς και υποτομείς (περιλαμβάνονται στο δικτυακό τόπο του Τμήματος και στον αντίστοιχο οδηγό σπουδών). Στο σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου, το 71% των φοιτητών – τριών και στο σύνολο των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου, το 73% των φοιτητών – τριών θεωρεί ότι οι στόχοι των μαθημάτων ήταν πάρα πολύ ή πολύ ικανοποιητικά καθορισμένοι με σαφήνεια, ενώ μόνο το 9% των φοιτητών – τριών είχε αρνητική άποψη για τα μαθήματα του χειμερινού, και το 7% των φοιτητών – τριών είχε αρνητική άποψη για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Παρόμοια ήταν η εκτίμηση των φοιτητών και για τις επιμέρους κατηγορίες μαθημάτων, όπου ωστόσο ήταν υψηλότερο το ποσοστό των φοιτητών που θεωρούσαν ότι είναι πάρα πολύ ή πολύ ικανοποιητικά καθορισμένοι με σαφήνεια οι στόχοι των πρακτικών μαθημάτων, απ' ότι των θεωρητικών μαθημάτων, τόσο για το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 1), όσο και για το εαρινό εξάμηνο σπουδών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 1). Επίσης, για το σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου το 67% των φοιτητών – τριών και για το σύνολο των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου το 71% των φοιτητών – τριών, θεωρεί ότι η **ύλη που καλύφθηκε ανταποκρινόταν** πάρα πολύ ή πολύ **στους στόχους** του κάθε μαθήματος, ενώ και πάλι μόνο το 8% των φοιτητών – τριών είχε αρνητική άποψη για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου και το 7% των φοιτητών – τριών για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Παρόμοια ήταν η εκτίμηση των φοιτητών και για τις επιμέρους κατηγορίες μαθημάτων, όπου ωστόσο και πάλι ήταν υψηλότερο το ποσοστό των φοιτητών που θεωρούσαν ότι η ύλη που καλύφθηκε ανταποκρινόταν πάρα πολύ ή πολύ στους στόχους του μαθήματος στα πρακτικά μαθήματα, σε σύγκριση με τα θεωρητικά μαθήματα, τόσο για το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 2), όσο και για το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 2). Αναφορικά με την **οργάνωση της διδασκόμενης ύλης** από τους διδάσκοντες, το 70% των φοιτητών – τριών είχε θετική άποψη για το σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου και το 69% των φοιτητών – τριών είχε θετική άποψη για το σύνολο των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου, ενώ μόνο το 8% είχε αρνητική άποψη για τα μαθήματα του χειμερινού, και το 9% είχε αρνητική άποψη για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Παρόμοια ήταν η εικόνα και για τις επιμέρους κατηγορίες μαθημάτων, όπου όμως και πάλι υψηλότερο ποσοστό φοιτητών – τριών είχαν θετική άποψη για την οργάνωση της ύλης των πρακτικών μαθημάτων, σε σύγκριση με τα θεωρητικά μαθήματα, τόσο για το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 3), όσο και για το εαρινό εξάμηνο σπουδών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 3).

Ιδιαίτερα σημαντικό για τη δομή και το περιεχόμενο – μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών είναι το γεγονός ότι στο ερώτημα σχετικά με το **αν το μάθημα ήταν χρήσιμο για την πορεία των σπουδών τους**, το 63% των φοιτητών – τριών είχε θετική άποψη για το σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου, θεωρώντας ότι ήταν πάρα πολύ ή πολύ χρήσιμα, το 23% θεωρούσε ότι ήταν χρήσιμα σε μέτριο βαθμό, καταδεικνύοντας μια ουδέτερη στάση και μόνο το 15% είχε αρνητική άποψη. Ωστόσο, έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η διακύμανση αυτών των απόψεων ανάλογα με το είδος και την κατηγορία του μαθήματος. Ιδιαίτερα υψηλά ήταν τα ποσοστά των φοιτητών – τριών που είχαν θετική άποψη για τα μαθήματα της ειδικότητας του 3^{ου} και 4^{ου} έτους [92% και 81%, αντίστοιχα], των μαθημάτων της κατεύθυνσης του 3^{ου} και 4^{ου} έτους [71% και 69%, αντίστοιχα], των θεωρητικών μαθημάτων του 4^{ου}, του 3^{ου}, του 2^{ου} και του 1^{ου} έτους σπουδών [76%, 58%, 61% και 60%, αντίστοιχα], των προαπαιτούμενων μαθημάτων επιλογής του 2^{ου} έτους [60%] και των πρακτικών μαθημάτων του 1^{ου} έτους [63%], ενώ αντίθετα ήταν χαμηλότερα τα ποσοστά των πρακτικών μαθημάτων του 2^{ου} και του 3^{ου} έτους [31% και 42%] και των μαθημάτων επιλογής τους 3^{ου} και 4^{ου} έτους [57%] (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 11). Παρόμοια ποσοστά διαπιστώθηκαν και για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Το 64% των φοιτητών – τριών είχε θετική άποψη για το σύνολο των μαθημάτων του εαρινού, θεωρώντας ότι ήταν πάρα πολύ ή πολύ χρήσιμα, το 23% θεωρούσε ότι ήταν χρήσιμα σε μέτριο βαθμό, καταδεικνύοντας μια ουδέτερη στάση και μόνο το 13% είχε αρνητική άποψη. Και πάλι διαπιστώθηκε ωστόσο διακύμανση των απόψεων των φοιτητών – τριών ανάλογα με το είδος και την κατηγορία του μαθήματος. Ιδιαίτερα υψηλά ήταν τα ποσοστά των φοιτητών – τριών που είχαν θετική άποψη για τα μαθήματα της ειδικότητας του 3^{ου} και 4^{ου} έτους [90% και 79%, αντίστοιχα], των μαθημάτων της κατεύθυνσης του 3^{ου} και 4^{ου} έτους [63% και 80% αντίστοιχα], των θεωρητικών μαθημάτων του 4^{ου}, του 3^{ου}, του 2^{ου} και του 1^{ου} έτους σπουδών [74%, 31%, 64% και 65%, αντίστοιχα], των προαπαιτούμενων μαθημάτων επιλογής του 2^{ου} έτους [57%] και των πρακτικών μαθημάτων του 3^{ου} έτους [77%], ενώ αντίθετα ήταν χαμηλότερα τα ποσοστά των

πρακτικών μαθημάτων του 1^{ου} έτους [55%] και των μαθημάτων επιλογής τους 3^{ου} και 4^{ου} έτους [47%] (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 11).

Επίσης το 54% των φοιτητών – τριών θεωρούσε ότι δεν **ήταν δύσκολο να κατανοήσει** το σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου από το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών και μόνο το 22% θεωρούσε ότι του ήταν πάρα πολύ ή πολύ δύσκολο να κατανοήσει τα συγκεκριμένα μαθήματα. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου ήταν 60% και 22%. Η ίδια εικόνα διατηρήθηκε και για τις επιμέρους κατηγορίες μαθημάτων, τόσο του χειμερινού (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 12), όσο και του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 12). Στο χειμερινό εξάμηνο, όπου ακόμη και τα μαθήματα κατεύθυνσης, που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως πιο «απαιτητικά» δηλώνεται ότι ήταν δύσκολο να κατανοηθούν μόνο από το 28% και το 41% των φοιτητών –τριών για τα μαθήματα κατεύθυνσης του 3^{ου} και 4^{ου} έτους αντίστοιχα. Στο εαρινό εξάμηνο τα αντίστοιχα ποσοστά ανέρχονταν σε 24% και 46%. Αυτό το γεγονός καταδεικνύει ότι η διδασκόμενη ύλη όχι μόνο ήταν επιτυχώς επιλεγμένη, αλλά διδασκόταν με τον κατάλληλο τρόπο έτσι ώστε να γίνεται κατανοητή από την πλειοψηφία των φοιτητών – τριών.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις επιβεβαιώνονται και από το γεγονός ότι το 60% των φοιτητών – τριών θεωρεί ότι το σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου και το 55% των φοιτητών – τριών θεωρεί ότι το σύνολο των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου, **δεν ήταν δύσκολο για το έτος** στο οποίο διδασκόταν, ενώ μόνο το 18% είχε αντίθετη άποψη για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου και το 22% για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Αυτά τα ποσοστά διατηρούνται μάλιστα για όλες τις κατηγορίες μαθημάτων καταδεικνύοντας τον ορθολογικό χαρακτήρα του προγράμματος σπουδών τόσο για το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 13), όσο και για το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 13). Σε συμφωνία με τα παραπάνω βρίσκονται και οι απαντήσεις των φοιτητών – τριών σχετικά με το **αν απαιτούνται φροντιστηριακά μαθήματα**, καθώς το 67% των φοιτητών - τριών θεωρούν ότι για το σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου δεν απαιτούνται φροντιστηριακά μαθήματα και μόνο το 17% θεωρεί ότι είναι πάρα πολύ ή πολύ απαραίτητα. Παρόμοια εικόνα παρατηρείται για όλες τις κατηγορίες μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου, όπου σε καμία περίπτωση το ποσοστό των φοιτητών που θεωρεί ότι απαιτούνται πάρα πολύ ή πολύ φροντιστηριακά μαθήματα δεν υπερβαίνει το 30%. Είναι χαρακτηριστικό μάλιστα ότι το αντίστοιχο ποσοστό για τα πρακτικά μαθήματα του 1^{ου} έτους ανέρχεται μόλις στο 18%, ενώ για τα πρακτικά μαθήματα του 2^{ου} έτους στο 16%, για τα πρακτικά μαθήματα του 3^{ου} έτους στο 13%, για τα θεωρητικά μαθήματα του 1^{ου} έτους στο 29%, τα θεωρητικά μαθήματα του 2^{ου} έτους στο 15%, τα θεωρητικά μαθήματα του 3^{ου} έτους στο 12%, για τα θεωρητικά μαθήματα του 4^{ου} έτους στο 12%, για τα μαθήματα κατεύθυνσης στο 19% και 14% για το 3^ο και 4^ο έτος αντίστοιχα και για τα μαθήματα της ειδικότητας στο 8% και 18%, για το 3^ο και 4^ο έτος αντίστοιχα (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 14). Παρόμοια εικόνα διαπιστώθηκε και για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου, καθώς το 60% των φοιτητών – τριών θεωρούν ότι για το σύνολο των μαθημάτων του εαρινού δεν απαιτούνται φροντιστηριακά μαθήματα και μόνο το 22% θεωρεί ότι είναι πάρα πολύ ή πολύ απαραίτητα. Το ίδιο παρατηρείται για όλες τις κατηγορίες μαθημάτων, όπου σε καμία περίπτωση το ποσοστό των φοιτητών που θεωρεί ότι απαιτούνται πάρα πολύ ή πολύ φροντιστηριακά μαθήματα δεν υπερβαίνει το 30%. Το αντίστοιχο ποσοστό για τα πρακτικά μαθήματα του 1^{ου} έτους ανέρχεται μόλις στο 20%, ενώ για τα πρακτικά μαθήματα του 3^{ου} έτους στο 30%, για τα θεωρητικά μαθήματα του 1^{ου} έτους στο 30%, τα θεωρητικά μαθήματα του 2^{ου} έτους στο 24%, τα θεωρητικά μαθήματα του 3^{ου} έτους στο 15%, για τα θεωρητικά μαθήματα του 4^{ου} έτους στο 0%, για τα μαθήματα της κατεύθυνσης στο 30% και 26% για το 3^ο και 4^ο έτος αντίστοιχα και για τα μαθήματα της ειδικότητας στο 18% και 18%, για το 3^ο και 4^ο έτος αντίστοιχα (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 14).

Μετά από τα παραπάνω δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου η πλειοψηφία των φοιτητών – τριών σε ποσοστό 66% θεωρεί ότι το σύνολο των **μαθημάτων είναι πάρα πολύ ή πολύ καλό**, και μόνο το 11% έχει αρνητική άποψη. Αντίστοιχα ποσοστά διαπιστώθηκαν και για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου, όπου και πάλι η πλειοψηφία των φοιτητών – τριών σε ποσοστό 68% έχει θετική άποψη και μόνο το 11% έχει αρνητική άποψη. Τα πρακτικά μαθήματα και τα μαθήματα των ειδικοτήτων υπερέρχουν έναντι των θεωρητικών μαθημάτων και των μαθημάτων κατεύθυνσης, τόσο κατά το χειμερινό (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 15), όσο και κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 15), κάτι ωστόσο που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως αναμενόμενο. Επίσης αρκετά θετική είναι η άποψη των φοιτητών και για τη **διαφάνεια των κριτηρίων βαθμολόγησης**, καθώς το 53% των φοιτητών –τριών θεωρεί ότι τα κριτήρια βαθμολόγησης ήταν πάρα πολύ ή πολύ διαφανή και μόνο

το 20% έχει αρνητική άποψη για το σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 16). Παρόμοια ποσοστά διαπιστώθηκαν και για το σύνολο των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου, όπου το 54% των φοιτητών –τριών θεωρεί ότι τα κριτήρια βαθμολόγησης ήταν πάρα πολύ ή πολύ διαφανή και μόνο το 17% έχει αρνητική άποψη (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 16). Ωστόσο, αυτά τα δεδομένα θα πρέπει να αξιολογηθούν με επιφύλαξη καθώς η παρούσα διαδικασία αξιολόγησης, τόσο για τα μαθήματα του χειμερινού, όσο και για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου σπουδών, έγινε πριν από τις τελικές εξετάσεις των συγκεκριμένων μαθημάτων και κατά συνέπεια η άποψη των φοιτητών βασιζόταν κατά πάσα πιθανότητα στις μέχρι τώρα εμπειρίες τους από άλλα μαθήματα ή από την βαθμολόγηση τους σε προόδους ή εργασίες του συγκεκριμένου μαθήματος.

Αναφορικά με τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από τους φοιτητές – τριες στα διάφορα μαθήματα, η πλειοψηφία των φοιτητών – τριών [58% για το σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου και 60% για το σύνολο των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου) θεωρεί ότι το **θέμα της εκάστοτε εργασίας δόθηκε** πάρα πολύ ή πολύ **έγκαιρα**, ιδιαίτερα στα μαθήματα των ειδικοτήτων του 3^{ου} και 4^{ου} έτους του χειμερινού εξαμήνου, όπου μάλιστα τα αντίστοιχα ποσοστά ανέρχονταν σε 82% και 72% (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 15 - 28, ερώτηση 20) και σε 66% και 66%, αντίστοιχα, για το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 14 - 26, ερώτηση 20). Επίσης η πλειοψηφία των φοιτητών – τριών κατά 60% θεωρεί ότι στο σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 15 - 28, ερώτηση 21) **η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή ή παρουσίαση της εκάστοτε εργασίας ήταν λογική**. Το 63% των φοιτητών – τριών είχε την ίδια άποψη και για το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 14 - 26, ερώτηση 21).

Επίσης κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 15 - 28, ερώτηση 24) το 61% των φοιτητών – τριών και κατά το εαρινό εξάμηνο το 61% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 14 - 26, ερώτηση 24) θεωρούν ότι υπήρχε **καθοδήγηση από τον διδάσκοντα** σε πάρα πολύ ή πολύ μεγάλο βαθμό. Μάλιστα, κατά το χειμερινό εξάμηνο το 63% (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 15 - 28, ερώτηση 25) και κατά το εαρινό εξάμηνο το 63% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 14 - 26, ερώτηση 25) θεωρεί ότι τα **σχόλια του διδάσκοντα** ήταν πάρα πολύ ή πολύ εποικοδομητικά. Ωστόσο, μόνο το 45% των φοιτητών – τριών κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 15 - 28, ερώτηση 26) και το 46% των φοιτητών –τριών κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 14 - 26, ερώτηση 26), θεωρούν ότι δόθηκε πάρα πολύ ή πολύ **δυνατότητα βελτίωσης της εργασίας** κάτι που ενδεχομένως να οφείλεται στον υψηλό αριθμό των φοιτητών που αντιστοιχούν σε κάθε διδάσκοντα και κατά συνέπεια είναι δύσκολη η υποβολή των εργασιών εκ νέου από τους φοιτητές - τριες. Πάντως, κατά το χειμερινό εξάμηνο, το 55% των φοιτητών – τριών θεωρεί ότι η εκάστοτε εργασία τους βοήθησε πάρα πολύ ή πολύ στην κατανόηση του θέματος που διαπραγματεύονταν κάθε φορά και μόνο το 17% είχε αρνητική άποψη (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 15 - 28, ερώτηση 27), ενώ ίδια ποσοστά [54% και 17%, αντίστοιχα] διαπιστώθηκαν και κατά το εαρινό εξάμηνο σπουδών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 14 - 26, ερώτηση 27).

Σε ότι αφορά την άποψη των φοιτητών – τριών για τους διδάσκοντες η πλειοψηφία είχε πάρα πολύ θετική άποψη, καθώς για τους διδάσκοντες του συνόλου των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου το 70% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42, ερώτηση 28) και για τους διδάσκοντες του συνόλου των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου το 71% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39, ερώτηση 28), δήλωσε ότι **οι διδάσκοντες παρουσίασαν τους στόχους του μαθήματος** από την αρχή, και μάλιστα κατά το χειμερινό εξάμηνο το 64% (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42, ερώτηση 29) και κατά το εαρινό εξάμηνο το 66% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39, ερώτηση 29) θεωρεί ότι **το χρονοδιάγραμμα του κάθε μαθήματος** παρουσιάστηκε με πάρα πολύ ή πολύ σαφήνεια, ενώ το 68% των φοιτητών – τριών κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42, ερώτηση 30) και το 69% κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39, ερώτηση 30) θεωρεί ότι **από την αρχή του μαθήματος καθορίστηκε η διαδικασία αξιολόγησης**.

Επίσης, φαίνεται ότι **οι διδάσκοντες οργανώνουν καλά την παρουσίαση της ύλης** του εκάστοτε μαθήματος, καθώς το 71%, των φοιτητών – τριών έχει πάρα πολύ ή πολύ θετική άποψη γι' αυτό και μόνο το 10% των φοιτητών – τριών έχει αρνητική άποψη κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42, ερώτηση 32), ενώ κατά το εαρινό εξάμηνο τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 72% και 8% (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39, ερώτηση 32).

Το 66% των φοιτητών – τριών κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42, ερώτηση 34) και το 65% των φοιτητών – τριών κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2,

Γράφημα 27 - 39, ερώτηση 34) θεωρεί ότι οι διδάσκοντες **αναλύουν και παρουσιάζουν τις έννοιες** του εκάστοτε μαθήματος με τρόπο πάρα πολύ ή πολύ απλό και ενδιαφέροντα χρησιμοποιώντας παραδείγματα.

Η θετική άποψη των φοιτητών – τριών για τους διδάσκοντες ενισχύεται από το γεγονός ότι κατά το χειμερινό εξάμηνο το 63% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 29 - 42 , ερώτηση 37) και κατά το εαρινό εξάμηνο το 67% των φοιτητών – τριών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 27 - 39 , ερώτηση 37) θεωρεί ότι οι διδάσκοντες **ενθάρρυναν** πάρα πολύ ή πολύ τους φοιτητές και τις φοιτήτριες για να διατυπώνουν απορίες και ερωτήσεις και να αναπτύσσουν την κρίση τους.

4.4. Εκπαιδευτικά βοηθήματα

Σε ότι αφορά την άποψη των φοιτητών για τα εκπαιδευτικά βοηθήματα, φαίνεται σταδιακά να αντιστρέφεται η αρνητική άποψη των φοιτητών – τριών για την **έγκαιρη χορήγηση των εκπαιδευτικών βοηθημάτων**, καθώς για το χειμερινό εξάμηνο του 2010-2011 μόνο το 30% των φοιτητών – τριών έχει αρνητική άποψη, ενώ κατά το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος αυτό το ποσοστό ανερχόταν στο 59% (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 17) και για το εαρινό εξάμηνο του 2010-2011 είχε αρνητική άποψη μόνο το 28% έναντι του 54% κατά το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 17). Προφανώς αυτή η βελτίωση θα πρέπει να αποδοθεί στην τροποποίηση του συστήματος χορήγησης των εκπαιδευτικών βοηθημάτων που έχει καθιερωθεί από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (ΕΥΔΟΞΟΣ). Επίσης, η άποψη των φοιτητών – τριών για τα εκπαιδευτικά βοηθήματα που τους παρέχονται έχει αρχίσει από ουδέτερη να γίνεται μάλλον θετική, καθώς για το χειμερινό εξάμηνο το 45% τα θεωρεί πάρα πολύ ή πολύ ικανοποιητικά, το 35% μέτρια και το 21% λίγο ή καθόλου ικανοποιητικά (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 18). Για το εαρινό εξάμηνο το 46% τα θεωρεί πάρα πολύ ή πολύ ικανοποιητικά, το 34% μέτρια και το 19% λίγο ή καθόλου ικανοποιητικά (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 18). Επίσης, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως θετική η άποψή τους για τις **σημειώσεις που τους δίνονται από τους διδάσκοντες**, καθώς για το σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου, το 57% τις θεωρεί πάρα πολύ ή πολύ ικανοποιητικές, το 26% μέτρια και μόλις το 17% λίγο ή καθόλου ικανοποιητικές (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 19). Ίδια είναι τα ποσοστά και για το σύνολο των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου, καθώς το 57% τις θεωρεί πάρα πολύ ή πολύ ικανοποιητικές, το 26% μέτρια και μόλις το 17% λίγο ή καθόλου ικανοποιητικές (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 19). Αυτή η θετική άποψη των φοιτητών ενδεχομένως να οφείλεται στο γεγονός ότι οι πρόσθετες σημειώσεις που παρέχονται από τους διδάσκοντες έχουν άμεση σχέση με τη διδασκόμενη ύλη και ενδεχομένως να έχουν περισσότερο «πρακτικό» προσανατολισμό.

4.5. Διαθέσιμα μέσα και υποδομές

Σε ότι αφορά την άποψη των φοιτητών για τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές, το ποσοστό των φοιτητών που θεωρούν ότι υπήρχε πάρα πολύ ή πολύ **σχετικό ερευνητικό υλικό στη βιβλιοθήκη** ανέρχεται για το χειμερινό εξάμηνο στο 50% (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 15 - 28, ερώτηση 22) και για το εαρινό εξάμηνο στο 52% (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 14 - 26, ερώτηση 22), γεγονός που ενδεχομένως καταδεικνύει την αναγκαιότητα επικαιροποίησης του υλικού της βιβλιοθήκης ή επιπλέον ενημέρωσης και εκπαίδευσης των φοιτητών για τον τρόπο αναζήτησης της σχετικής βιβλιογραφίας μέσω διαδικτύου, κάτι που αποτελεί αντικείμενο των μαθημάτων επιλογής για την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας. Αντίστοιχο ήταν μάλιστα το ποσοστό των φοιτητών – τριών [49% για το χειμερινό εξάμηνο και 53% για το εαρινό εξάμηνο) που θεωρούν ότι η **βιβλιογραφία στην Πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη είναι πάρα πολύ ή πολύ εύκολα διαθέσιμη** (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 15 - 28, ερώτηση 23 και ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 14 - 26, ερώτηση 23).

4.6. Αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών

Σε ότι αφορά την αυτό-αξιολόγηση των διδασκόντων για την αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών το 90% των διδασκόντων των μαθημάτων του

χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 3) και το 93% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 3) δηλώνουν ότι είναι απόλυτα **εξοικειωμένοι με τη χρήση Η/Υ και πολυμέσων** κατά τη διδασκαλία, ενώ το 70% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 5) και το 68% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 5) **χρησιμοποιεί διαφορετικές τεχνικές διδασκαλίας** (συνεργατική μάθηση, εποπτευόμενη αυτοδιδασκαλία, μικρο-ομαδική διδασκαλία, πολυμέσα, Η/Υ, κ.λ.π.). Επίσης μόνο το 11% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 10), και το 15% του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 10) **δεν χρησιμοποιεί πολύ εξωτερικές πηγές μάθησης στην τάξη μου** (π.χ. βίντεο, διαδίκτυο, προσκεκλημένους διδάσκοντες, κ.λ.π.), ενώ το 60% κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 10) και το 49% κατά το εαρινό εξάμηνο σπουδών (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 10) χρησιμοποιεί πολύ ή πάρα πολύ και το 29% και 36% σε μέτριο βαθμό, για το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο αντίστοιχα,

Σε ότι αφορά την άποψη των φοιτητών για την αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στο ερώτημα σχετικά με το πόσο χρησιμοποιήθηκαν οι νέες τεχνολογίες κατά τη διδασκαλία του εκάστοτε μαθήματος, είναι σαφές ότι κάτι τέτοιο εξαρτάται από το είδος του μαθήματος. Κατά συνέπεια, παρόλο που για το σύνολο των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου είχε θετική άποψη μόνο το 44% των φοιτητών – τριών, και για το σύνολο των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου είχε θετική άποψη μόνο το 47% των φοιτητών – τριών, αυτά τα ποσοστά αυξανόταν σημαντικά για τα θεωρητικά μαθήματα και τα μαθήματα των κατευθύνσεων, ενώ ήταν αναμενόμενα χαμηλά για τα πρακτικά μαθήματα, τόσο του χειμερινού (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1, Γράφημα 1 - 14, ερώτηση 10), όσο και του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2, Γράφημα 1 - 13, ερώτηση 10).

4.7. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και μεταξύ τους συνεργασία

Η αναλογία διδασκόντων – διδασκομένων στα θεωρητικά μαθήματα ανέρχεται στους 65 φοιτητές ανά διδάσκοντα, ενώ στα πρακτικά μαθήματα σε 24 φοιτητές ανά διδάσκοντα, περίπου. Στα εργαστηριακά μαθήματα η αντίστοιχη αναλογία είναι 37 φοιτητές. Συνεπώς είναι προφανές ότι ο αριθμός των φοιτητών είναι πολλαπλάσιος των διδασκόντων και ή θα πρέπει να περιοριστεί ο αριθμός των φοιτητών ή να αυξηθεί ο αριθμός των διδασκόντων, οι οποίοι στα πλαίσια της συνεργασίας τους με τους φοιτητές έχουν ανακοινωμένες ώρες γραφείου και δέχθηκαν κατά μέσο όρο 5,6 φοιτητές την εβδομάδα.

4.8. Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα

Σε ότι αφορά την αυτό-αξιολόγηση των διδασκόντων για τη σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα, το 91% των διδασκόντων των μαθημάτων κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 1, ερώτηση 31) και το 85% των διδασκόντων των μαθημάτων κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 1, ερώτηση 31), δηλώνει ότι προσπαθεί πολύ ή πάρα πολύ **να εξελίσσεται ακαδημαϊκά** και το 74% των διδασκόντων των μαθημάτων κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 1, ερώτηση 9) και το 78% των διδασκόντων των μαθημάτων κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 1, ερώτηση 9) θα ήθελαν πολύ ή πάρα πολύ **να ανέπτυσαν μεγαλύτερη ερευνητική δραστηριότητα**.

Επιπλέον, σε ότι αφορά την ερευνητική ή διδακτική δραστηριότητα των διδασκόντων, είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι το 31% των διδασκόντων των μαθημάτων κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 1, ερώτηση 32) και το 21% των διδασκόντων των μαθημάτων κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 1, ερώτηση 32) δηλώνει ότι **του αρέσει** πολύ ή πάρα **πολύ περισσότερο η έρευνα παρά η διδασκαλία**, ενώ το 87% κατά το χειμερινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 2, ερώτηση 27) και το 92% των διδασκόντων κατά το εαρινό εξάμηνο (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 2, ερώτηση 27) κατανοεί την **αλληλεξάρτηση θεωρίας και πράξης**, όπου η θεωρία θέτει ερωτήματα και προτείνει απαντήσεις και η πράξη εφαρμόζει τα πορίσματα της θεωρίας και προτείνει τροποποιήσεις.

Ακόμη, το 88% των διδασκόντων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3, Γράφημα 3, ερώτηση 35) και το 77% των διδασκόντων των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4, Γράφημα 3, ερώτηση 35), θεωρεί ότι **μπορεί να καθοδηγήσει τους φοιτητές**

του πολύ έως πάρα πολύ καλά στο **να κάνουν πολύ καλές ερευνητικές εργασίες**, ενώ το 10% και το 19%, αντίστοιχα, σε μέτριο βαθμό.

4.9. Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο

Δεν θεωρούνται επαρκής. Θα μπορούσαν να υπάρχουν πιο ουσιαστικές συνεργασίες. Αυτό βασίζεται στο ότι εκτός της κινητικότητας των φοιτητών και καθηγητών δεν υπήρξαν συνεργασίες σε μια πιο οργανωμένη μορφή. Θα μπορούσε να γίνουν πρωτόκολλα εκπόνησης κοινών διδακτορικών διατριβών ή να υπήρχε πρόγραμμα χρηματοδότησης κινητικότητας προσωπικού αλλά για ένα τουλάχιστον ακαδημαϊκό έτος, με συγκεκριμένο σχέδιο συνεργασίας ή κοινά εκπαιδευτικά προγράμματα.

Παρόλα αυτά κατά την τρέχουσα ακαδημαϊκή χρονιά το Τμήμα σύναψε, πέραν αυτών του ανταλλαγών που προϋπήρχαν και νέα πρωτόκολλα συνεργασίας με άλλα δύο πανεπιστήμια.

Σχετικά με συνεργασίες με αντίστοιχα εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού το Τμήμα έχει κάνει στρατηγικές συμμαχίες και με προσεκτικά βήματα συνεχίζει και για επόμενες. Ίσως κάποια περισσότερη κινητικότητα των φοιτητών θα ήταν ευκαία. Τέλος δεν παρατηρούνται συνεργασίες με άλλα ετεροειδή Τμήματα. Επιμέρους συνεργασίες υπάρχουν και υπήρξαν περισσότερο οργανωμένες στο παρελθόν. Λείπουν όμως οι οργανωμένες και σταθερές συνεργασίες.

4.10. Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών

Στον πίνακα 8.8 παρατηρείται μια σταθερή συμμετοχή των φοιτητών του Τμήματος στα προγράμματα ανταλλαγών. Αυξητική εικόνα παρουσιάζεται ανταλλαγές των μελών ΔΕΠ ιδιαίτερα από το εξωτερικό. Είναι φανερό ότι υπάρχει ένας σταθερός αριθμός μελών ΔΕΠ που πηγαίνει στα Τμήματα με τα οποία έχει σταθερή συνεργασία. Στα υπόλοιπα Τμήματα των ξένων ομόλογων Τμημάτων πιθανόν τα άτομα που απαρτίζουν αυτόν τον πυρήνα να έχει πάει και να έχει εξαντλήσει τα ενδιαφέροντά του. Επίσης υπάρχουν και κάποια άλλα μέλη ΔΕΠ που εξήντησαν τα ενδιαφέροντά τους χωρίς να μπορέσουν να δημιουργήσουν σταθερές συνεργασίες με συναδέλφους Τμημάτων που έχουν επισκεφτεί. Τέλος υπάρχουν οι κατ' εξοχήν εσωστρεφείς συνάδελφοι μέλη ΔΕΠ που είτε φοβούνται την επίσκεψη είτε δεν τους ενδιαφέρει επιστημονικά τι γίνεται στα άλλα Τμήματα.

Το Τμήμα επιθυμεί και επιδιώκει την κινητικότητα των μελών του. Για τον λόγο αυτό συνάπτει διμερές σχέσεις με πολλά ομόλογα Ιδρύματα του. Το σύνολο της φοιτητικής κινητικότητας υπολείπεται του αριθμού των συμβάσεων που έχουν πραγματοποιηθεί. Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και στις ανταλλαγές των μελών ΔΕΠ, παρόλο που επί της ουσίας υπάρχει ενδιαφέρον, σε ετήσια βάση, εκ μέρους των μελών ΔΕΠ. Το Τμήμα επιδιώκει την ύπαρξη πολλών διμερών σχέσεων με άλλα Τμήματα της αλλοδαπής, έστω και χωρίς την ίδια ανταπόκριση, διότι σε οποιαδήποτε στιγμή μπορούν να ενεργοποιηθούν συμβάσεις που ήταν εν υπνώσει.

5. Ερευνητικό έργο

5.1 Διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές

Το Τμήμα μας διαθέτει ένα μόνο θεσμοθετημένο εργαστήριο 466/1991 (ΦΕΚ 172/13-11-1991 τ.Α'), έκτασης 1.785 m², το οποίο ιδρύθηκε στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του (1991). Ωστόσο, εξαιτίας της ολοένα αυξανόμενης συσσώρευσης της γνώσης στον χώρο της Αθλητικής Επιστήμης τα τελευταία 20 χρόνια και της επακόλουθης εξειδίκευσης της επιστημονικής έρευνας, δημιουργήθηκε η ανάγκη δημιουργίας νέων επιμέρους ερευνητικών κατευθύνσεων με αποτέλεσμα το εργαστήριό μας σήμερα να διαθέτει έξι επιμέρους ερευνητικές κατευθύνσεις ή υποτομείς με τη δική τους χωροταξική αυτονομία ο καθένας. Αυτός ο επιμερισμός συμβάδισε ταυτόχρονα και με την αύξηση των μελών ΔΕΠ και ΕΙΔΙΠ του Τμήματος ικανοποιώντας τις ερευνητικές αναζητήσεις τους (επιδίωξη της διοίκησης του Τμήματος είναι η θεσμοθέτηση έξι εργαστηρίων). Έτσι, το εργαστήριό μας αποτελείται από τους εργαστηριακούς υποτομείς:

1. Προπονητικής και Φυσικής Απόδοσης (212,40 m²)
2. Εμβιομηχανικής (506,00 m²)
3. Φυσικής Δραστηριότητας και Κινητικής Απόδοσης (252,80 m²)
4. Κλινικής Εργοφυσιολογίας και Φυσιολογίας της Άσκησης (257,85 m²)
5. Θεραπευτικής Άσκησης και Αποκατάστασης (495 m²)
6. Αθλητικού Τουρισμού και Αναψυχής (61,00 m²)

Το Τμήμα μας μεταφέρθηκε στις νέες εγκαταστάσεις του μόλις το 2007. Οι χώροι των εργαστηρίων μέχρι το 2007 παρουσίαζαν σοβαρές ελλείψεις και θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν μάλλον ακατάλληλοι τόσο όσον αφορά την έκτασή τους όσο και το γενικό περιβάλλον. Οι νέες εγκαταστάσεις των εργαστηρίων του Τμήματος μπορούν να χαρακτηριστούν ως άρτιες, άνετες με καλές χωροταξικές προδιαγραφές. Οι απόψεις των φοιτητών όσον αφορά την καταλληλότητα και την επάρκεια των εργαστηρίων και του εξοπλισμού τους συνοψίζονται σε 3,6, 3,59 και 3,47 με άριστα – απόλυτη ικανοποίηση το 5 αντίστοιχα. Όσον αφορά τις απόψεις των διδασκόντων αναφέρουν ότι είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από τους χώρους των εργαστηρίων (4/5) ενώ μέτρια ικανοποιημένοι είναι από την επάρκεια και καταλληλότητα του διαθέσιμου εξοπλισμού (3.4/5) και από την κάλυψη των ερευνητικών αναγκών την οποία παρέχει (3,2).

Με διάφορα προγράμματα του παρελθόντος, αλλά και από τις δημόσιες επενδύσεις, κατορθώθηκε και εξοπλίστηκαν σε σχετικά ικανοποιητικό βαθμό αν και φέτος δεν υπήρξε αντίστοιχη υποστήριξη. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την περαιτέρω αύξηση της παλαιότητας του ερευνητικού εξοπλισμού. Σημαντική είναι επίσης η διαπίστωση ότι οι πόροι για συντήρηση και επισκευή του παλαιότερου εξοπλισμού τη χρονία 2010-2011 ήταν σημαντικά περιορισμένοι. Το ίδιο ισχύει και για την αγορά αναλωσίμων για τη διεξαγωγή εργαστηρίων μετρήσεων στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής έρευνας ή των εργαστηριακών μαθημάτων. Η άλλη αιτία που δεν υπάρχει ισχυρή οικονομική βοήθεια, είναι διότι το αντικείμενο της ΦΑ δεν ενισχύθηκε ιδιαίτερα για εξοπλισμό, μέσω κοινοτικών και εθνικών προγραμμάτων. Έτσι, όσα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος υποβάλλουν ερευνητικές προτάσεις για χρηματοδότηση πρέπει να ανταγωνιστούν σε πεδία στα οποία πρωτοστατούν πιο κλασικές επιστήμες όπως η ιατρική, η βιοχημεία, η μοριακή βιολογία και η μηχανολογία.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο, σε σχέση με την ερευνητική υποδομή είναι ότι οι υπόλοιπες ερευνητικές εργασίες που ασχολούνται κυρίως με την εφαρμοσμένη έρευνα, στα πεδία των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών, χρησιμοποιούν προγράμματα (softwares) που και αυτά με τη σειρά τους χρειάζονται ανανέωση. Και σ' αυτή την περίπτωση ισχύουν τα ίδια. Ισχυρή οικονομική χρηματοδότηση, σημαίνει γερασμένο υλικό.

Τα Τμήματα Φ.Α. & Αθλητισμού είναι «ακριβά», διότι από τον προϋπολογισμό τους θα πρέπει να δαπανήσουν ισχυρή αναλογικά ποσότητα, για τις τρέχουσες ανάγκες, που αφορούν τα πρακτικά μαθήματα με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν επαρκείς πόροι για την κάλυψη των ερευνητικών μας αναγκών.

Εν κατακλείδι, το Τμήμα παρουσιάζει καλή ποσοτική ερευνητική υποδομή η οποία όμως είναι εν πολλοίς ξεπερασμένη. Έμφαση πρέπει να δοθεί στην προμήθεια σύγχρονου εξοπλισμού και αναλωσίμων και στη συντήρηση του ήδη υπάρχοντος εξοπλισμού.

5.2 Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος

Το Τμήμα από την αρχή της σύστασής του έδωσε ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην έρευνα. Ενδεικτικό ήταν η άμεση δημιουργία και εξοπλισμός των εργαστηρίων, η άμεση θεσμοθέτηση του διδακτορικού προγράμματος και η θεσμοθέτηση από το 1993 του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών, ενώ αντίστοιχα Τμήματα καθυστέρησαν στην αρχή. Σήμερα το Τμήμα μας διαθέτει τόσο μεταπτυχιακό όσο και διδακτορικό πρόγραμμα σπουδών.

Η έρευνα του Τμήματός μας στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του επικεντρώθηκε στη μελέτη των παραγόντων που σχετίζονται με τον αγωνιστικό αθλητισμό. Τα τελευταία όμως χρόνια, όπως συμβαίνει και διεθνώς, προσανατολίστηκε σε θέματα της «εναλλακτικής άσκησης» σε πεδία όπως την υγεία, τον σχολική ΦΑ, την αναψυχή την οργάνωση και διοίκηση του αθλητισμού, με εφαρμοσμένη αλλά και βασική έρευνα που παράγεται εργαστηριακά.

Ωστόσο, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της εσωτερικής μας αξιολόγησης, διαφαίνεται ότι δε συμμετέχουν όλα τα μέλη ΔΕΠ στον ίδιο βαθμό στην ερευνητική διαδικασία. Ένα ποσοστό της τάξης του 65% συμμετέχει ενεργά. Υπάρχει επίσης ένα μικρό ποσοστό από τα ΕΙΔΙΠ που συμμετέχει συστηματικά στην ερευνητική διαδικασία και ένας μεγάλος αριθμός διδακτορικών και μεταπτυχιακών φοιτητών που ασχολούνται επίσης. Τέλος στο συνολικό δυναμικό υπάρχει και ένας μικρός αριθμός προπτυχιακών φοιτητών που βοηθούν στις ερευνητικές εργασίες στο πλαίσιο της πραγματοποίησης πτυχιικών εργασιών.

Μελλοντικός στόχος του Τμήματος είναι η ενεργοποίηση ενός μεγαλύτερου αριθμού μελών ΔΕΠ και ΕΙΔΙΠ στη συστηματική ερευνητική διαδικασία.

5.3 . Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα

Το Τμήμα παρουσιάζει υψηλή δραστηριότητα όσον αφορά τη συγγραφή ερευνητικών προτάσεων προς χρηματοδότηση με σχετικά υψηλό ποσοστό επιτυχίας. Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διαχειρίστηκαν ή διαχειρίζονται πάνω από 20 ερευνητικά προγράμματα με μεγάλο εύρος προϋπολογισμού. Τα προγράμματα αυτά έχουν χρηματοδοτηθεί στην πλειοψηφία τους από το Υπουργείο Ανάπτυξης (Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας) και το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων καθώς και την Κυπριακή Κυβέρνηση. Επίσης μέρος αυτών των προγραμμάτων έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλους σχετικούς φορείς (π.χ. ΟΠΑΠ). Ένα μεγάλο μέρος αυτών των προγραμμάτων αφορά χρηματοδότηση διδακτορικών (Προγράμματα ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ) και μεταδιδακτορικών (Προγράμματα ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ) διατριβών αλλά και βασικής έρευνας (ΘΑΛΗΣ). Ωστόσο, αυτός ο αριθμός έχει μειωθεί τα τελευταία δύο χρόνια εξαιτίας της μείωσης του συνολικού αριθμού προκηρύνσεων ερευνητικών έργων από το Ελληνικό κράτος ενώ υπάρχουν και ερευνητικές προτάσεις οι οποίες εκκρεμούν αφού δεν έχουν ανακοινωθεί ακόμη τα αποτελέσματα της κρίσης τους από διάφορους κρατικούς φορείς (Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, Υπουργείο Παιδείας ή Υγείας κ.λπ.). Το τμήμα μας έχει αναλάβει σχετικά μικρό αριθμό ερευνητικών προγραμμάτων που αφορούν τη βασική έρευνα. Επίσης, το Τμήμα δεν έχει συμμετάσχει, υποβάλλει ή αναλάβει Ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα για υποστήριξη βασικής έρευνας. Οι μελλοντικοί στόχοι του Τμήματός μας εστιάζονται στην αύξηση της συμμετοχής του σε προγράμματα βασικής έρευνας στην Ελλάδα και, κυρίως, στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Γι' αυτό το σκοπό, το Τμήμα πρέπει να διεκδικήσει τη συμμετοχή του σε Ευρωπαϊκά Ερευνητικά δίκτυα ως μέλος- συνεταιίρος (partner).

5.4. Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία

Πρέπει να σημειωθεί ότι το 95% του συνολικού αριθμού μελών ΔΕΠ καθώς και ένα πολύ μικρότερο ποσοστό (< 50%) του υπόλοιπου διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού ανταποκρίθηκε στην συμπλήρωση του ατομικού απογραφικού δελτίου το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την αξιολόγηση του ερευνητικού έργου του Τμήματος.

Από την τελική ανάλυση των αποτελεσμάτων φαίνεται ότι αν και το προσωπικό του Τμήματος πραγματοποίησε 308 δημοσιεύσεις (6,28 δημοσιεύσεις/ΔΕΠ) μόνο το 24% αυτών (1,5 δημοσιεύσεις/ΔΕΠ) περίπου αφορά διεθνείς δημοσιεύσεις σε περιοδικά που χαρακτηρίζονται από

συντελεστή απήχησης (impact factor). Ο μέσος ετήσιος συντελεστής απήχησης ανά μέλος ΔΕΠ είναι 2,28 και 0,43 ανά δημοσίευση. Το μεγαλύτερο μέρος των επιστημονικών δημοσιεύσεων του Τμήματος αφορά δημοσιεύσεις σε Ελληνικά περιοδικά που δεν εντάσσονται στις διεθνείς τράπεζες επιστημονικών δεδομένων ή σε περιοδικά της αλλοδαπής τα οποία όμως κι αυτά δεν ανήκουν σε αναγνωρισμένες τράπεζες έγκυρων επιστημονικών περιοδικών. Θα πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι αν και δεν υπάρχουν κριτήρια σχετικά με τον επιθυμητό ετήσιο αριθμό δημοσιεύσεων ανά μέλος ΔΕΠ σε διεθνώς αναγνωρισμένα επιστημονικά περιοδικά για τον Ελληνικό ή το διεθνή χώρο, σίγουρα απαιτείται βελτίωση της ποιότητας των επιστημονικών δημοσιεύσεων του προσωπικού του Τμήματος.

5.5. Αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους

Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων προκύπτει ότι οι ετήσιες ετεροαναφορές (citation index) στο ερευνητικό έργο των μελών ΔΕΠ του Τμήματος ήταν 1308, δηλαδή 25,4 αναφορές ανά μέλος ΔΕΠ. Η συγκεκριμένη αναλογία κρίνεται ως περιορισμένη (αν και δεν είναι γνωστά τα αντίστοιχα εθνικά αλλά και διεθνή standards) υποδηλώνοντας μία περιορισμένη αναγνωσιμότητα και αναγνωρισιμότητα του ερευνητικού έργου του Τμήματος. Περιορισμένες εμφανίζονται επίσης οι αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου, οι βιβλιοκρισίες, οι προσκλήσεις για διαλέξεις και τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (μηδενικά). Ωστόσο, σημειώνεται υψηλή αναλογία στον τομέα συμμετοχών σε επιστημονικά συνέδρια και επιτροπές επιστημονικών περιοδικών. Συμπερασματικά, πρέπει να καταβληθεί μεγάλη προσπάθεια προς την κατεύθυνση αύξησης της αναγνωρισιμότητας του επιστημονικού έργου του Τμήματος.

5.6. Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος

Σε σχέση με πέρυσι δεν διαφοροποιήθηκαν οι ερευνητικές συνεργασίες με φορείς του εσωτερικού. Τόσο εντός του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου, κατά κύριο λόγο με την Ιατρική Σχολή αλλά και με πολυάριθμα άλλα ακαδημαϊκά τμήματα στην Ελλάδα αλλά και με παραγωγικούς φορείς και ερευνητικά κέντρα. Συνεχίζονται και οι συνεργασίες με άλλα ομοειδή τμήματα (Τ.Ε.Φ.Α.Α.). Σε διεθνές επίπεδο υπάρχουν συνεργασίες κυρίως με Πανεπιστημιακά τμήματα κι ερευνητικά κέντρα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι συνεργασίες αυτές αποτελούν τη βάση για μελλοντική αναβάθμιση της επιστημονικής αναγνωρισιμότητας του Τμήματος.

5.7. Διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος

Τα δεδομένα δεν άλλαξαν. Ο αριθμός διακρίσεων ή βραβείων για το ερευνητικό έργο των μελών του Τμήματος τους σε τοπικό, Εθνικό ή διεθνές επίπεδο είναι ιδιαίτερα περιορισμένο.

5.8. Συμμετοχή των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας συμμετείχαν περίπου 200 φοιτητές (40-50 ανά έτος) στα ερευνητικά έργα του Τμήματος, συμπεριλαμβανομένου και του προγράμματος της πρακτικής άσκησης. Ο αριθμός αυτό αντιστοιχεί στο 25% περίπου του αριθμού των φοιτητών του Τμήματος, ποσοστό μάλλον θετικό. Το ίδιο συνεχίστηκε και στην χρονιά που εξετάζουμε.

6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

6.1. Συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς

Το Τμήμα συνέχισε και αυτή την ακαδημαϊκή χρονιά τις συνεργασίες με τους τοπικούς φορείς.

Επιγραμματικά αναφέρουμε

Συμμετοχή μελών του Τμήματος παρατηρήθηκε και σε προγράμματα κινητικής άσκησης σε συλλόγους ατόμων με αναπηρίες, προσφέροντας ισχυρά κίνητρα, όπως συμμετοχή σε αγώνες, βελτίωση της καθημερινότητάς τους και γενικά άλλη ποιότητα ζωής.

Θεσμοθέτηση του Θεματικού Δικτύου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε συνεργασία με την Β' Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας

Υπήρξε επίσης πολιτιστική παρέμβαση του Τμήματος στην κοινωνία με την ουσιαστική παρουσία μελών του σε τοπικούς πολιτιστικούς συλλόγους με παραδοσιακό προσανατολισμό, εξαιτίας της σχέσης του με τη διδασκαλία και τη μελέτη των παραδοσιακών χωρών.

Ως προς τον αθλητικό τομέα, το Τμήμα είχε έντονη παρουσία σε τοπικό επίπεδο, λόγω της φύσεως του αντικειμένου, με έμμεση συνεισφορά στους τοπικούς συλλόγους, σχεδόν σ' όλα τα αθλήματα, κυρίως μέσω του αθλητικού συλλόγου «Δημόκριτος», που αποτελείται από τα μέλη του Τμήματος, με προσανατολισμό κυρίως σε αθλήματα που δεν καλλιεργούνται στην περιοχή.

Η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς της περιοχής αναγνωρίζεται και προβάλλεται μέσα από τον τοπικό τύπο και τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα. Το ικανοποιητικό επίπεδο της συνεργασίας φάνηκε και φέτος από τη στήριξη που παρείχαν οι φορείς στις ακαδημαϊκές διοργανώσεις του Τμήματος.

7. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

7.1 Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών

Τα Τμήματα Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού έχουν πολλά πεδία που χρειάζονται τη συμπαράσταση και τη σύμπραξη των τεχνικών και διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος και του Πανεπιστημίου. Η διοικητική υποστήριξη του Τμήματος γίνεται από την Γραμματεία και από τα άλλα διοικητικά μέλη που είναι ενταγμένα είτε σε τομείς ή στο Εργαστήριο. Αυτή τη χρονιά επιχειρήθηκε η μεταφορά όλων των αρχείων των φοιτητών του Τμήματος σε ένα νέο λογισμικό πρόγραμμα διαχείρισης του ΠΠΣ διαδικασία που απαιτήσε πρόσθετη εργασία από τα μέλη που είναι επιφορτισμένα με τα τεχνικά προβλήματα. Το νέο αυτό πρόγραμμα επιτρέπει την επικοινωνία του φοιτητή (αναλυτική βαθμολογία, δήλωση μαθημάτων-συγγραμμάτων) και του διδάσκοντα (κατάθεση παρουσιών - βαθμολογίας) με τη γραμματεία μέσω του δικτυακού τόπου, στοιχείο που ήδη φαίνεται ότι έχει μειωθεί σημαντικά ο όγκος δουλειάς της γραμματείας του Τμήματος.

Σχετικά με τη διοικητική συνέπεια και διεκπεραίωση θεμάτων του Τμήματος, το επίπεδο παραμένει και φέτος ιδιαίτερα υψηλό. Σχετικά με την υπόλοιπη διοικητική υποστήριξη σε θέματα που άπτονται τους τομείς ή την βιβλιοθήκη το επίπεδο παρέμεινε σε μέτριο για τους ίδιους λόγους μ' αυτούς της περασμένης χρονιάς. Τέλος σε θέματα τεχνικά τα περισσότερα προβλήματα λύθηκαν αξιόπιστα εντός του Τμήματος, από το τεχνικό του γραφείο.

7.2. Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας

Οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας δεν διαφοροποιήθηκαν ιδιαίτερα φέτος, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Λειτουργήσε ο θεσμός του «συμβούλου» καθηγητή και πραγματοποιήθηκαν και φέτος σεμινάρια βελτίωσης δεξιοτήτων μάθησης.

Οι συνολικές – κεντρικές υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας παραμένουν, τα τελευταία δέκα τουλάχιστον έτη, ίδιες. Η κοινωνική ασφάλιση, η σίτιση και η στέγαση ενός μικρού υποσυνόλου των φοιτητών παρέμειναν όπως πριν από πολλά χρόνια, ενώ η μεταφορά των φοιτητών, στο Πανεπιστήμιο και στους άλλους χρηστικούς χώρους, έγινε πιο δυσκίνητη.

7.3. Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα

Οι κτιριακές υποδομές που χρησιμοποιεί το Τμήμα για την διεξαγωγή των θεωρητικών μαθημάτων, των εργαστηρίων, της Γραμματείας και των γραφείων του διδακτικού προσωπικού είναι από τις επαρκέστερες που υπάρχουν, τουλάχιστον στην Ελλάδα. Επιπλέον είναι καινούργιες, καθώς το Τμήμα μεταφέρθηκε σε αυτές τον Ιανουάριο του 2007. Δεν άλλαξαν σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, απλώς εξοπλίστηκαν επιπλέον οι αίθουσες διδασκαλίας.

7.4. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου)

Το Τμήμα από την αρχή της λειτουργίας του προσπάθησε να ενσωματώσει και στα προγράμματα σπουδών του αλλά και στην διοικητική και ερευνητική του καθημερινότητα τις νέες τεχνολογίες. Εκτός του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου εισήχθησαν οι νέες τεχνολογίες στην Γραμματειακή υποστήριξη και στην επικοινωνία με τους φοιτητές. Ένα info kiosk πληροφορεί τους φοιτητές για θέματα που τους αφορούν. Επιπλέον πολλά μαθήματα και καταθέσεις εργασιών πραγματοποιείται μέσω ανοιχτής ψηφιακής πλατφόρμας. Επίσης όλα τα δεδομένα του Τμήματος καταγράφονται με ψηφιακό τρόπο για την υποστήριξη των διοικητικών γραφείων και επιτροπών του Τμήματος. Τέλος μέσω του προγράμματος της γραμματείας, το οποίο μπήκε πλέον σε πλήρη εφαρμογή, το μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών με τους φοιτητές να πραγματοποιήθηκε εξ αποστάσεως.

7.5. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού

Τα ίδια με τα περσινά δεδομένα. Η χρήση των εποπτικών μέσων και των αιθουσών διδασκαλίας δεν παρουσιάζουν προβλήματα. Οι αποφάσεις για τον εξοπλισμό απαιτούν αποφάσεις τριών οργάνων κατ' ελάχιστον. Η χρήση των εργαστηριακών μέσων είναι προβληματική, διότι το εργαστήριο είναι πολύ μεγάλο και δεν μπορεί να εποπτευθεί από έναν Διευθυντή (η σχετική αίτηση της κατάτμησης των εργαστηρίων απορρίφθηκε από το Υπουργείο). Τέλος υπάρχει και το πρόβλημα των αναλωσίμων, που στο Τμήμα μας είναι πολλά λόγω της φύσης του αντικειμένου των πρακτικών μαθημάτων. Κάθε υποτομέας πρακτικού μαθήματος είναι υπεύθυνος για τα υλικά που χρειάζεται και αν κάποια χρονιά υπερβεί το ποσό των προηγούμενων ετών θα πρέπει να το αιτιολογήσει. Τέλος για την τρέχουσα συντήρηση όλων των κτιριακών εγκαταστάσεων, προβλέφθηκε η διαχείριση μικρών χρηματικών ποσών από τους υπευθύνους των κτιριακών εγκαταστάσεων.

7.6. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων

Το Τμήμα δεν έχει προβλήματα διαφάνειας. Πρώτον διότι όλες οι προμήθειες που προέρχονται από τις δημόσιες επενδύσεις, αν υπάρχουν κάθε χρόνο, ή οι δαπάνες που προκύπτουν από κάποιο πρόγραμμα εξοπλισμού πραγματοποιούνται από τις κεντρικές διαχειριστικές υπηρεσίες. Δεύτερον διότι το ποσό που λαμβάνει ετησίως από τον κρατικό προϋπολογισμό, ιδιαιτέρως τα τελευταία χρόνια, είναι πενιχρότατο, για τις ανάγκες του και επομένως ελέγχεται ευκολότερα. Τρίτο διότι οι αποφάσεις παίρνονται στο κυρίαρχο και πλέον μαζικό όργανο του Τμήματος που είναι η Γενική Συνέλευση και εν συνεχεία αναλαμβάνουν οι Τομείς τη διαχείριση του σχετικού ποσού σύμφωνα με τις ανάγκες τους. Τέταρτον διότι απαιτείται λεπτομερής φάκελος για κάθε δαπάνη, ο οποίος και κρατείται.

Μ' αυτά τα δεδομένα δεν αντιμετωπίσαμε ποτέ πρόβλημα διαφάνειας για τον εξοπλισμό που προέκυψε από τους καθιερωμένους λογαριασμούς και δύσκολα θα προκύψει στο μέλλον, λόγω της δομής που έχει επιβληθεί στις προμήθειες.

Για την ΟΜΕΑ

Αν. Καθηγητής Δ.Π.Θ. κ. Αγγελούσης Νικόλαος

Αν. Καθηγητής Δ.Π.Θ. κ. Αλμπανίδης Ευάγγελος

Αν. Καθηγήτρια Δ.Π.Θ. κ. Μιχαλοπούλου Μαρία

Τσακίρη Ζωή Φοιτήτρια ΤΕΦΑΑ ΔΠΘ

8. Πίνακες

Οι πίνακες που ακολουθούν αφορούν τα στοιχεία που συλλέχθηκαν και σε αυτά στηρίχθηκε η παραπάνω έκθεση.

Πίνακας 8-1. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος (Καραπάνου)

		2010-11	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007
Καθηγητές	Σύνολο	6	6	6	6	6
	Από εξέλιξη*	1			1	
	Νέες προσλήψεις*					
	Συνταξιοδοτήσεις*	1			1	
	Παραιτήσεις*					
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	16	13	13	10	6
	Από εξέλιξη*	4		3	6	
	Νέες προσλήψεις*					
	Συνταξιοδοτήσεις*					
	Παραιτήσεις*				1	
Επικουροί Καθηγητές	Σύνολο	16	19	18	20	25
	Από εξέλιξη*	2	1	1	1	7
	Νέες προσλήψεις*					
	Συνταξιοδοτήσεις*	1				
	Παραιτήσεις*					
Λέκτορες/Καθηγητές Εφαρμογών	Σύνολο	10	10	7	7	9
	Νέες προσλήψεις*	2	4	1 (ένταξη)		1
	Συνταξιοδοτήσεις*					
	Παραιτήσεις*				1	
Μέλη ΕΕΔΙΠ/ΕΔΠ	Σύνολο	14	17	17	20	20
Διδάσκοντες επί συμβάσει**	Σύνολο	8	18	21	23	17
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο	8	8	9	9	9
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	8(4 γραμ. + 4 βιβλ)	7 (4 γρ. + 3 βιβλ.)	9	10	10

* Αναφέρεται στο τελευταίο έτος

** Αναφέρεται σε αριθμό συμβάσεων – όχι διδασκόντων (π.χ. αν ένας διδάσκων έχει δύο συμβάσεις, χειμερινή και εαρινή, τότε μετρώνται δύο συμβάσεις)

Πίνακας 8-2.1. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών (Καραπάνου - Καζαντζή)

	2010-11	2009-10	2008-09	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Προπτυχιακοί	1629	1486	1847	1731	1726	1524	1618	1512	1479
Μεταπτυχιακοί	527	470	467	434	407	358	333	275	231
Διδακτορικοί	146	144	125	126	131	121	119	110	87

Πίνακας 8-2.2. Εξέλιξη των εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος

	2010- 2011	2009- 2010	2008- 2009	2007- 2008	2006- 2007	2005- 2006	2004- 2005	2003- 2004	2002- 2003
Εισαγωγικές εξετάσεις	306	307	300	300	293	253	248	249	265
Μετεγγραφές ²	0/67	1/80	2/79	1/108	1 /92	1 /68	2 /94	3 /145	4 /128
Κατατακτήριες εξετάσεις	2	2	-	1	1	-	2	3	5
Άλλες κατηγορίες	42	27	28	24	26	91	91	90	82
Σύνολο	350*	337*	330	326	321	345	343	345	356

*Στο σύνολο δεν έχουν αφαιρεθεί οι φοιτητές που έφυγαν με μετεγγραφές

² Στη γραμμή «Μετεγγραφές» αναγράφεται ο καθαρός αριθμός μετεγγραφομένων φοιτητών (εισροές-εκροές)

Πίνακας 8-6.1 Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Κατανομή Βαθμών (%)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (Σύνολο αποφοίτων)
	5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2006-2007	4	106	63	1	<i>6,85</i>
2007-2008	3	105	59	1	<i>6,88</i>
2008-2009	5	109	63	1	<i>6,78</i>
2009-2010	7	84	41	1	<i>6,60</i>
2010-2011	12	117	54	-	<i>6,61</i>
Σύνολο	48	1033	687	7	<i>6,79</i>

Πίνακας 8-6.2 Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Έτος εισαγωγής	Διάρκεια σπουδών (χρόνια)								Σύνολο
	K	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	K+6	Δεν έχουν αποφοιτήσει	
2000-2001 ³	163	30	12	8				28	241
2001-2002	149	44	9			2		46	250
2002-2003	109	50			8			60	227
2003-2004	98			11				122	231
2004-2005	2	46	60	28				68	204
2005-2006	68	71	44					100	283
2006-2007	55	75						108	238
2007-2008	15							163	178
2008-2009									248 (φοιτούν)
2009-2010									247 (φοιτούν)
2010-2011									272 (φοιτούν)

³ K: κανονική διάρκεια σπουδών (σε έτη) στο Τμήμα.

Πίνακας 8-8. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Σπουδών

	2010-11	2009-2010	2009-2008	2008-2007	2007-2006	2005-2006	<i>Σύνολο</i>
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε ξένο ΑΕΙ	4	6	0	7	9	12	40
Επισκέπτες φοιτητές ξένων ΑΕΙ στο Τμήμα	4	6	8	5	5	5	25
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που μετακινήθηκαν σε άλλο ΑΕΙ	4	3	5	7	13	9	40
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ΑΕΙ που μετακινήθηκαν στο Τμήμα	7	2	1	5	4	4	20

Πίνακας 8-9. Επιστημονικές δημοσιεύσεις

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I
2010-11	10	135	14	168	1	3	0	168	322
2009-2010	7	118	12	137	2	6	20	475	10
2008-2009	11	82	1	46	2	14	29	235	0
Σύνολο	28	335	27	351	5	23	49	878	332

Επεξηγήσεις:

A: Βιβλία/μονογραφίες

B: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές

Γ: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές

Δ: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές

E: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

Z: Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

H: Άλλες εργασίες

Θ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που εκδίδουν πρακτικά

I: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

Πίνακας 8-10. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου

	A	B	Γ	Δ	Ε	Z	H
2010-11	1320	0	0	68	83	14	0
2009-2010	841	0	1	64	61	14	0
2008 - 2009	223	0	0	26	48	7	0
<i>Σύνολο</i>	<i>2384</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>158</i>	<i>192</i>	<i>35</i>	<i>0</i>

Επεξηγήσεις:

A: Ετεροαναφορές

B: Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου

Γ: Βιβλιοκρισίες

Δ: Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων

Ε: Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών

Z: Προσκλήσεις για διαλέξεις

H: Διπλώματα ευρεσιτεχνίας